Paškal Cvekan

Raduj se Zamilovana

2166

Paškal Cvekan, franjevac

Raduj se Zamilovana

Kad slaviju Te vsi
I srce moje hoće,
Ti lepša si od vsih,
Ti pelda vse čistoće.
(Domjanić)

Virovitica, 1988.

Tiskano kao rukopis

Izdaje i odgovara Paškal Cvekan — Trg Republike 7. Virovitica

Tisak »Plamen« Slavonski Brod

Male zvijezde svijetle uvijek,
dok veliko sunce često zapada!

o. Paškal Cvekan, franjevac prigodom zlatnog svećeničkog jubileja zahvaljuje Bogu Ocu po Sinu u Duhu Svetomu

za svoje

primicije	i	sekundicije
1938.		1988.

Pogledaj, Gospodine, tužne oči i daruj im ljubav!

MAJKA SVIJU MAJKI

Žena je najveća nad kolijevkom, jer postaje mati, a postati majkom, to svakom ljudskom djetetu znači, da ima i postoji život ljubavi.

I djevičanska žena Marija postaje majka Djetetu, koje je najviši smisao svih ljudskih kolijevki i najuzvišeniji poziv rođenja. Stoga je netko zanosno a istinito rekao: »Marijo, lijepa si kao Božićna noć!«, jer si djevičanskim materinstvom Sinu Božjemu, vjerom i poslušnošću postala slika Boga-Majke, a potomu i Majka sviju majki.

Bog Te pozdravlja u času Navještenja: Raduj se Zamilovana! dostojna Majka vječne Očeve Riječi, da postaneš divnom Radionicom Duha Svetoga, koji će učiniti, da se pod Tvojim Srcem utjelovi Sin Božji i postane čovjekom a Ti Njegovom Majkom-Bogorodicom! Postat ćeš Majkom a ostat ćeš Djevicom. Bit ćeš jesen u proljeću! Vjerom ćeš svojom primiti Dar s neba, da zajedno s djevičanskim ocem Josipom Isusu dadeš dostojno prebivalište u zakonitoj Nazaretskoj obitelji.

U svetoj Badnjoj noći očinska Božja ljubav dovodi betlehemske pastire da susretnu djevičansku Majku i Njeno Dijete povito u pelene, gdje leži u jaslama. I tako prvi otvore početak nepregledne povorke ljudske djece k Majci sviju majki. Pohitili su, da vide i provjere. I uvjerili su se: »Marijo, lijepa si kao Božićna noć, jer u Tvome materinstvu preko Tvoga Sina

sve žene majke primaju pravo za najveće pohvale svoje djece!

* * *

Majka je najljepše i najdraže ime.

Njeno srce kao dragocijena, bogato ukrašena i nezamjenjiva veza, u kojoj je pohranjeno i cvjeta najdivnije cvijeće opojnih i dragih mirisa.

Njena je duša kao knjiga — duboka, misaona i tajnovita sadržaja, koju još nitko na zemlji ne dočita.

Njeno je biće kao veličanstveni orkestar, koji izvodi nezaboravne simfonije, kantate i pseludije vječno mlade, svježe i privlačive muzike.

Majka je središte ljudske povijesti.

* * *

O majci govore, pjevaju i pišu.

Majci se dive, veličaju je i časte.

Majka je predmet stihova, muzičkih melodija, slikarskih i kiparskih ostvarenja.

Majka je središte pažnje, uzdignuta na kraljevsko prijestolje, prva među ljudskim životnim vrednotama.

Toliko je draga, da se pred njenim toplim likom zaustavlja i okrutna ruka ubojice.

Tako je velika, da njenu uspomenu časti i najbijedniji propalica.

Majka je svetinja svakom ljudskom djetetu. I onomu koje je već davno pogazilo sve životne svetinje.

* * *

A zašto je tako?

Zašto svako ljudsko dijete posiže rado za knjigom majčine duše i čita iz nje baš onda rado, kad je život postao opor, okrutan i zao?

Zašto svaki čovjek najrađe prilazi k dragocjenoj vazi majčina srca, da se opoji mirisom ljubavi, koja u njoj cvjeta?

I zašto tako rado, bez dosade i bez osjećaja straha, slušaju ljudi muziku, što je izvodi divni orkestar majčina bića njihove majke?

Kažu, da se vode potoka i rijeka uvijek iznova žure u veliko more, jer im je ono i kolijevka i počivaljka, izvor i smirište.

Vele, da se oblaci i sive magle, koje je sunce podiglo sa zemlje najrađe sabiru u blizini tog sjajnog svjetla.

Pričaju, da ptice selice uvijek iznova dolaze u svoju staru postojbinu, u onaj kraj, gdje su po toplom i dragom gnijezdu započele svoj život.

Možda je baš takvo nešto razlogom, da i ljudsko srce uvijek iznova žudi za blizinom duše, koja samo za njega živi... Za toplinom srca, koje se samo za njega troši... I za bićem, koje samo njemu pjeva melodije neopisivo lijepe žrtve i odricanja.

O da! Majka je čitavom svojom pojavom i čitavim svojim bićem živi znak ljubavi. Majka je utjelovljenje ljubavi. Majka je ljubav.

A ljubav je svjetlo, toplina, život, radost, sreća, blaženstvo, smirenje i zadovoljstvo.

Majka je ljubav.

A ljubav je dobrota, plemenitost, dobrohotnost, čovjekoljublje, pomaganje, izgaranje i trošenje za druge.

Majka je ljubav.

A ljubav je strpljiva, sve podnosi, svemu se nada, rado oprašta, ne nadima se, raduje se istini, sve vjeruje, sve ljubi.

»Najplemenitije čovještvo je umjeti pregarati, zatajiti sebe, da drugome bude dobro, nauvijek na jednome dlanu nositi dar, koji će užiti drugi. To čovještvo je odzvir božanskog života, odjekuje molitveno, harmonično, puno: nosi lice, na kojemu smiješak suši suzu...

»Ta velika mati! Jer postoji, mi znamo, da ima život dublji smisao, duhovniji, trajniji: život Vječnosti...

»Ta velika mati! Pristupivši prvi put kolijevci, ona je skinula raskošno ženstvo, skrušila se svetački i zavjetovala nijemo, da će svoju ljupotu, svoje zdravlje, pa makar i sam život, ako ustreba, žrtvovati.

»To najplemenitije čovještvo što se žrtveno kida od bića majke, ostavlja za sobom svetu sjenu Božje prisutnosti« (Sida Košuti, Uvod knjizi »Hrvatska majka u pjesmi«, Zagreb 1941.).

I jer sam tako doživio svoju majku, nije mi teško prilaziti k onoj Majci, majci sviju majki, k djevičanskoj Majci našeg Otkupitelja, koja me je prigrlila kao franjevačkog novaka kao Majka milosti na Trsatu 1932, a još više u času rođenja 7. kolovoza 1938. Stoga kao zlatomisnik pjevam zahvalnu pjesmu na stranicama ove skromne knjige upravo Njoj — Majci sviju majki i s nebom i zemljom ponavljam, i želim kroz svu vječnost ponavljati: RADUJ SE ZAMILOVANA, sva čista, sva sveta, prelijepa, Djevica i Majka, Posrednica, Pomoćnica, Zaštitnica, Tješiteljica, jedina velika Mati, koja svojim rukama nosi Radost, Svjetlost, vječni život Božjeg i svoga Sina, blagoslovljeni plod njenog majčinskog Krila — Isusa, Boga i čovjeka i zato Bogorodica! Raduj se Velika Mati, slika i ostvarenje Boga-Majke, koja činiš da i naše majke — i moja — ostavljaju za sobom svetu sjenu Božje prisutnosti.

Pisac

Raduj se Zamilovana

Suvremeni čovjek je umoran...
Umoran je od djela svojih ruku.

Prezasićen je obećanjima što nude sreću visoka standarda i opjevavaju napredak svemoćna stroja.

I ne zna gdje bi se mogao odmoriti od poplave blještavih reklama s tisuću riječi i pola smisla.

Suvremeni čovjek ne misli i boji se misliti.
Misao goni i tjera od sebe kao opasno strašilo. Nekako nagonski predosjeća, kako bi upravo razmišljanje moglo odkriti prazninu njegova života i pokazati mu bezciljnost njegova trčkaranja svezanih očiju po površini šarene ambalaže stvarnosti.

Umoran od prividnosti života, koji nema dubine i razumske utemeljenosti djelovanja, čovjek se postojano vara i želi da bude vječno prevaren. Vlada se kao afrički noj. Gura glavu u vrući pijesak samoobmane. I jer ne misli, uvjeren je, da je veličina čovještva — ne misliti i nikako ne otkrivati ponore, nad kojima čovjek nužno plovi, ako želi biti čovjek.

No, a što okamina ima od toga, što je danas u ruci slavna sveučilišna profesora, a sutra opet stoji na polici nekog muzeja? Kakva vrijednost ljudskog života, koji nema dubine, jer mu je dno iznad površine, a površina jednaka apsolutnoj nuli, pa je takvu čovjeku najteže znati, da li se spušta ili diže, da li raste ili se raspada! A kad čovjek ne zna odgovoriti: odakle je, zašto je i kamo ide?, onda je sve njegovo znanje samo pojačanje njegova neznanja.

* * *

Negdje je netko rekao: — Riječ bez misli do neba stići neće! Zapazio je dobro, kako riječ postaje vrijedna pažnje samo onda, ako je prožeta čovjekovim dubinama, ako sadrži i održava duh, koji se njome očituje i želi dati.

Riječi bez misli su puka pljeva, što je vjetar raznosi, slične su tragu lađe, što ga valovi odnose u nepoznato.

A kad su riječi i bogate mislima, kakva korist, ako nedostaju ljudi koji hoće i znaju misliti, ako nema ljudskih srdaca, u koja bi se mogli pohranjivati plodovi uma.

Potresna tužba Jeremije proroka još uvijek odjekuje zemljom i ne prestaje biti istinita: — Nema ga tko bi razmišljao u srcu. Nema ga, nema ni jednoga!

A jednako je bolno i ovo: — O, kako se iskvari zlato i zlačan se pokvari sjaj! Sionski sinovi dični, kô zlato žeženo dragi, kô glinski postaše lonci, djelo lončarskih ruku! (Tuž 4, 1—2).

Lonci od gline, prolazni pepeo, bezvrijedno blato, koje se raspada, da se odpacima njegovim pospu putevi i staze... to su ljudi, koji se svojim razumom ne služe, da razmišljaju o jedino važnoj stvari — o pozivu i smislu svoga životnog prolaza zemljom.

Porazno je upravo to, što su mogli postati zlato, vrijednost vječnog dragulja, jer su po svojoj duši slika svoga Stvoritelja i Boga, djeca nebeskoga Oca, pozvani na vrhunce nadnaravnoga vrednovanja života, a postali su bezvrijednost, puko ništa, praznina, za koje psalmista s tugom primjećuje: — Postali su kao mazga i konj, koji nemaju razuma!

* * *

— Nema ga, tko bi razmišljao u srcu...

A ako ga stvarno nema, a čovještvo se upravo po misaonosti izdiže iznad svega stvorenoga, onda je uzaludan posao govoriti o tajnama, koje su osjetilima nepristupačne, a dostupne bar malo svjetlu razuma.

Prenositi se duhom u nadnaravni svijet vrijednosti i htjeti da se Božji glas može čuti u dubinama čovjekovog unutrašnjeg lica, moguće je samo ljudima koji misle i žele misliti, pristupačno je samo srcima, koja nisu još umorna od djela svojih ruku. Za tu vrst djelovanja treba biti spreman poput Djevice iz Nazareta svoje srce pretvoriti u riznicu Božje riječi i o Objavi Božjoj razmišljati. — A Marija je sve ove riječi čuvala u svome srcu i o njima razmišljala. (Lk. 2, 19).

Istinu primati, čuvati je u srcu i o njoj razmišljati, postati misaon čovjek, samostalno se i slobodno prema istini odnositi, spremno je priznati i u djelo života pretvarati, svijestan, da cilj istine nije saznanje nego djelovanje, nije znanje, koje nadimlje, nego vrednovanje, koje trajno ostaje —, to čovjeka izdiže u njegovu čovještvu i daje mu trajnu vrijednost.

* * *

Uvjeren, da preda mnom stoje ljudi, sposobni i spremni za najsavršeniju ljudsku djelatnost, da me okružuju ljudske duše, koje nisu umorne od djela svojih ruku i zato prikladne misliti i razmišljati, zbog toga se radosno prihvaćam posla ozbiljna i odgovorna, da zajedno s vama zaronim u dubine tajne, što nam se pojavljuje riječima Ivanove knjige Otkrivanja: — I veliki znak pokaza se na nebu: Žena, obučena u sunce i mjesec pod nogama njezinim, a na glavi njezinoj kruna od dvanaest zvijezda! (12,1).

Marija, Majka Isusova i Majka Crkve, žena je obučena u sunce, jer je sva radi Isusa i jer je Isus, Božji Sin i Njezino Dijete, sva Njena ljepota, sjaj, značenje i veličina.

Sva čista i sva sveta, Bezgriješna, slobodna od istočnog i od svakog osobnog grijeha, tajna je vjere, koju bar malo otkrivamo kad se iskrena srca približavamo svjetlu njena sjaja.

Na koljenima poniznosti i žarkim srcem ljubavi želimo obogatiti svoje duše onim divnim bogatstvima,

kojima samo Žena, obučena u sunce zna i može obogaćivati svu svoju djecu.

Malo po malo, ali ustrajno i vjerno, želimo otkrivati tajnovite crte ljepote najljepše, najsvetije i najmoćnije među svim Božjim stvorenjima, koja nosi jedinstveno ime: B e z g r i j e š n o s t z a č e ć a!

Opće je poznata stvar, da kršćanska starina od apostolskih vremena štuje Isusovu Majku nazivajući je jedinstvenim imenom: — Sveta Djevica!—

Taj naziv je Marijino vlastito ime. Pokazuje, da Njoj kao Božjem stvorenju pripada posebno i izuzetno ime među svim djelima Božjih ruku. Ona je sveta svetošću samoga Boga, jer joj je namijenjena životna zadaća, po kojoj je uzdignuta iznad svega u stvorenome redu. Preodređena je, da bude Majka Sina Božjega. Njeno je mjesto nedjeljivo povezano s apsolutnim predodređenjem Sina Božjega, koji je ono od presvetog Trojstva zamišljeno stvorenje, što će izvan božanskog života na najsavršenije mogući način ljubiti presveto Trojstvo. S Kristom kao čovjekom preodređena je i Marija kao Majka tog Krista, prvenca među svim stvorovima. I u tome predodređenju zajedno sa svojim Sinom izvire Marijin naslov: — Sveta Djevica. Ali jednako i najveće dostojanstvo i čast — sva njena odlikovanja.

Marija je od vječnosti miljenica Božja. Na Njoj od vrijeka počiva sva Božja naklonost. Ona je zamilovana prije no što je išta stvoreno, ali je trajno prisutna u naklonosti Stvoriteljevoj i onda, kad su stvarani — nebo i zemlja i sav njihov ures.

U zajednici s Kristom — Kraljem anđela — Marija je bila očitovana i anđelima prije kušnje kao Majka njihova Kralja, pred kojim su se ponizno i u ljubavi trebali pokloniti.

Vjerom u Krista kao Marijina Sina u ljudskoj slici, nižoj od anđeoske naravi, spasili su se dobri anđeli i postigli svoje vječno nebo, kao radosni sluge Božji, što vječno pjevaju Svet! pred licem Božjim. Oholim pak odbijanjem poklonstva Kristu i Njegovoj

Majci vječno su propali zli anđeli i ne prestaju se uporno boriti protiv Krista i Marije, Gospodinove Majke.

Na sliku Marijina Sina stvoren je čovjek, da po Kristu Marijinu Sinu postane dionikom sinovskih prava svog jedinog Posrednika u životu presvetog Trojstva.

I jer je Marija od vijeka povezana s Kristom radi kojega i po kojemu sav svijet stvorenja ima svoju najvišu svrhu i smisao postojanja, Marija je nerazdruživa od tog Krista i onda, kad On radi grijeha, na svoju sliku stvorena čovjeka postaje Isus, Spasitelj i spasenje, Čovjek boli, bolna ljubav za spas svoje braće ljudi.

Nju predočuje i označuje u Božjim očima izabrani narod, prema kojemu se ljubav Božja odnosi trajno kao zaručnik prema zaručnici, nazivajući ga »Kćeri Sionska«, djevicom, zaručnicom.

I kad slušamo povik Sofonije proroka:

— Raduj se, Sionska kćeri, krikuj od radosti, veseli se od sveg srca, kćeri Jeruzalemska, Bog Kralj Izraelov je u tvojoj sredini, ne boj se Sione, Gospod Bog tvoj u tvojoj je sredini, junački Spasitelj (Sof. 3,14 — 18), — kako da se ne sjetimo povika, kojim je nebo po svome glasniku Gabrijelu pozdravilo nazaretsku Djevicu — Heire keharitomene! Raduj se, milosti puna! Gospodin je s tobom. Neboj se Marijo... Začet ćeš i roditi sina, i nadjeni mu ime Isus... On će kraljevati... i njegovu kraljestvu ne će biti kraja...! (Lk 1,28 — 33).

Sofonija proročkim duhom gleda kako se ljubav Božja preko Nazaretske Djevice ostvaruje nad Sionskom kćeri. Preko djevičanske žene Marije Bog postaje Spasitelj u sredini svoga naroda, postaje milostiv ljudima, koji nose sliku i priliku Njegova i Marijina Sina.

Razlog radosti za Sionsku kćer izvire iz prisutnosti Božje, koja je u njenoj sredini, koji je u njoj — u njenoj utrobi.

Izaija, prorok, piše: — Klikujte od radosti i veselja stanovnici Siona, jer je velik među vama Svetac Izraelov (Iz. 12,6).

Isto ponavlja i prorok Zaharija: — »Raduj se i veseli se, kćeri sionska! Jer evo dolazim usred tebe prebivat« — govori Gospod (Zah. 2,14).

A u tom značenju govori i Ivan evanđelist, kad tajnu Božje ljubavi prema narodu Božjem izražava u uvodu svoga evanđelja: — Riječ je tijelom postala i udarila šator svoj među nama! (Iv 1,14).

Prisutnost Božja usred svoga naroda ostvaruje se preko Marije, djevičanske Majke, koja je začela po Duhu Svetom Sina Božjega i rodila Isusa, Spasitelja svijeta. Po Marijinu Sinu nebo dobiva najveću slavu ljubavlju stvorenoga ljudskog srca Božjeg Sina, a zemlja izvor pravog mira i vječne radosti. Potvrđuje to pjesma anđela nad kolijevkom svoga Kralja u Badnjoj noći: — Slava na visini Bogu, a na zemlji mir ljudima koje ljubi! (Lk 2, 13—14).

* * *

Ako se sada zaustavimo nad pozdravom, kojim je nebo pozdravilo Djevicu iz Nazareta u času navještenja utjelovljenja Sina Božjega: — Zdravo, milosti puna!, a taj je pozdrav bio začudan i samoj — Djevici, jer je razmišljala u sebi »kakav bi to bio pozdrav«, onda ćemo priznati s Origenom: — Ovaj izraz Heire, keharitomene, zdravo, milosti puna, ne sjećam se da li sam ga bilo gdje u svetim knjigama pročitao; uostalom, nije upravljen bilo kojemu čovjeku; taj je pozdrav izključivo pridržan Mariji« (Origen, hom. u Lk evan. VI). (P. Gj 13,1815).

Pridržan je samo za Mariju. Ne znači li to, da upravo u tome pozdravu treba tražiti ono posebno i samo Mariji vlastito, po čemu je Marija Bogu najbliža i najdraža!?

Poznato je, da Objava daje posebna imena posebno izabranim osobama, da tako označi poslanje, što ga tako izabrane osobe trebaju izvršiti. Na primjer: Abraham — otac velikoga naroda.

Kad čitamo, da je Isus nazvan »Sin Svevišnjega, Sin Božji, Riječ Božja,« onda to znači, da je On stvarno Sin Svevišnjega, Riječ Božja.

Ako anđeo Gabrijel naziva nazaretsku Djevicu — keharitomene — milosti puna, onda taj naziv ima svoje puno značenje u odnosu na Mariju, koja se tako pozdravlja. Taj izraz u svome grčkom obliku kao particip perfekta pasivnoga znači radnju, koja se u prošlosti dogodila, ali učenici te radnje još uvijek traju.

Prema tome taj bi se anđelov pozdrav mogao točno prevesti ovako: — Raduj se, zamilovana, posve ispunjena i zaodjevena naklonošću Božjom, posve Bogu draga. A jer se naklonost Božja prema stvorenju teološkim jezikom izriče kao posvetna milost, koja to stvorenje čini Bogu dragim, zbog toga se ono grčko — keharitomene — može prevesti — milosti puna.

Marija je milosti puna. Stvorenje Bogu posve drago. Posve sveto. I ne samo sada u času pozdrava nego uvijek sveto i Bogu drago. Zbog toga evanđelist Luka upotrebljava glagolski oblik — keharitomene —, da istakne upravo tu značajku Marijina odlikovanja — uvijek sveta i Bogu draga, puna naklonosti Božje, zamilovana od vječnosti.

* * *

I tako u pozdravu: — Raduj se zamilovana —... Zdravo, milosti puna... vjera Crkve ima dogmatski temelj i opravdanje za onu tako lijepu i tako jedinstvenu odliku svoje nebeske Majke, za dogmu Bezgrešnog začeća. Stanje — milosti puna —, ostvareno jednom, koje traje, ne bi značilo ništa posebno za Majku Sina Božjega, kad ta naklonost Božja prema Mariji ne bi stvarno pripadala nazaretskoj Djevici od njenog ljudskog početka, od časa, kad je postala ljudskom osobom i članom ljudskog roda.

Dosljedno: — Raduj se zamilovana ... Zdravo, milosti puna ... dogmatski je temelj i opravdanje vjere Crkve u Marijino Bezgriješno začeće. Potvrda je

to, da je Marija zajedno sa svojim Sinom preodređena da bude najsvetija i najljepša Majka Sinu Božjemu, da bude od vječnosti i do vječnosti ispunjena naklonošću svoga Stvoritelja i Boga kao najdraža i jedina kćerka, djevičanska Majka, najčišća Djevica.

Po njoj je zamišljena veza čovjeka s Bogom ostvarena, jer je Njeno djevičansko krilo postalo svadbenom dvoranom Božjega Sina s ljudskom naravi i presvetom radionicom Duha Svetoga.

I tko da joj onda ne kliče radosnim zanosom i postojanom ljubavlju:

— Raduj se, zamilovana ....
Zdravo, milosti puna ....

Bezgrešna, učini nas grješne, Bogu dragima, zamilovanima preko blagoslovljena ploda našega spasenja, po Isusu, Sinu Tvome!

Blagoslovljena nad svim ženama

Sposobnost govora, odlika je čovještva.

Govoriti može samo čovjek, u koliko su čovjekove riječi glasovni znakovi misli, a misli svojstvo razumnosti.

Riječi su kolica pojmova, glasovno sredstvo, pomoću kojega čovjek čovjeku očituje svoju dušu i njezina unutrašnja doživljavanja i pokrete.

Omot može biti raznolik, a jezgra ista. I ljudske se riječi glasovno razlikuju, dok pojmovi kao posve duhovni sadržaji u svim jezicima ostaju isti.

A ovo je za ljudsku govornu sposobnost najvažnije i bitno.

* * *

Ako je Stvoritelj dao ljudima sposobnost govora kao sredstvo za međusobno razumijevanje i priopćavanje posve duhovnih doživljaja i po tome omogućio razvoj kulturne djelatnosti i društvena života, tko onda može zanijekati da tu sposobnost priopćavanja svoga vlastitog života svojim razumnim stvorovima ima i Stvoritelj. I to na najsavršeniji način.

Bog, koji je punina posve duhovnog života i čista jednostavnost, svijetlo je bez sjene, koje sve obasjava.

Odraz Božjeg svjetla razumnosti sja i u čovjekovoj razumnoj duši. I baš zato je čovjek sposoban shvaćati, misliti i misaono se usmjeravati. Na Bogu, koji je Svjetlo, zapaljena je svjetiljka i naše razumnosti. Zbog toga smo sposobni misliti i govoriti, govorom svoje misli objavljivati drugima, druge prosvjetljivati svojim spoznajama.

No, na toj razumnosti naše naravi osniva se mogućnost Božjeg djelovanja u nama, mogućnost Božjeg priopćavanja nama. Naša razumnost služi Bogu kao pasivna moć primanja Njegova božanskog prosvjetljenja, Njegova neposrednog govorenja našoj duši.

I dok su nama potrebni ili glasovni znakovi ili tjelesni pokreti, da se svojim bližnjima objavimo i prenesemo iz svoje u njihovu dušu svoje misaone sadržaje, Bog ne treba takvih sredstava. On može govoriti neposredno ljudskoj duši bez ikakovih riječi tako, da duša biva kao obasjana prosvijetljena, sigurna, da joj Bog govori.

A može se objaviti i objavljuje se i pomoću znakova, događaja i posve materijalnih sredstava, koji su tako izvedeni da nema nikakve sumnje, kako se Bog preko njih očituje i javlja, poučava i obznanjuje.

Kao živo sredstvo Božje objave ljudima može poslužiti život pojedinih, posebno izabranih ljudi, a i povijesni put čitavog jednog naroda, kako je to slučaj s Izraelskim narodom.

Siguran pa znak, da se Bog negdje ili preko nekoga objavljuje, svakako je i čudo kao vidljivo djelo izvedeno u našem materijalnom svijetu, ali mimo načina djelovanja prirodnih zakona. Čudo je legitimacija Božje prisutnosti a po tom i svjedočanstvo istinitosti Božje objave.

* * *

Ovo je bilo potrebno reći, da se na svome misaonom putu promatranja tajne Marijina bezgrešnog začeća možemo danas pomaknuti opet malo dalje i uvidjeti, kako za dogmatsko opravdanje te vjerske istine ne treba baš direktna objava u Svetom Pismu, a da je ona ipak objavljena Božja istina.

Objava Staroga i Novoga Zavjeta nigdje izričito ne kaže: — Majka Božjeg Sina je bez istočnog grijeha začeta! No, to još ništa ne znači, da se tu istinu ne bi moglo u Objavi naći sadržanu na neki uključeni način i sposobnošću svoga razumnog svjetla izvesti kao nuždan zaključak.

Primjer za to neka nam danas posluži jedna svima nama dobro poznata scena iz života naše drage Majke Marije.

Gledamo je, kako žurno ide u pohode k svojoj rođakinji Elizabeti. Anđeo joj je neposredno objavio tajnu Elizabetina čudesnog materinstva. Saznala je Marija, da njena rođakinja, starica i nerotkinja, žena svećenika Zaharije, očekuje sina, dar Božje svemoći. Potaknuta Duhom Svetim, koji je i u Marijinu krilu ostvario najdivnije djelo Božje svemoći — utjelovljenje Božjega Sina, radosno hita, da čestita Elizabeti i da joj bude na pomoći u njezinoj majčinskoj sreći. I tek je pred kućom Marija pozdravila presretnu majku Ivana Krstitelja, kad li se iznenadi izjavom Elizabetinom. Ona, sluša, kako za njenu dragu tajnu zna njena rođakinja Elizabeta. I kako, da joj to ne bude čudesan znak, da preko Elizabete govori Duh Sveti, Božja istina! A Elizabeta to i ne taji, jer izričito kaže Mariji: — Čim mi u ušima zazvoni glas pozdrava tvojega, zaigralo mi od radosti čedo u utrobi! Radostan pokret Elizabetina sina u njenoj utrobi — Elizabeti je bio znak, da su istinite i od Boga nadahnute riječi, koje su joj tada kao same od sebe nadošle na usta: — Blagoslovljena ti nad svim ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje! Otkuda samo meni to, da majka Gospodina mojega dolazi k meni (Lk 1,42 — 44).

* * *

Ovaj susret je više nego značajan. Ostvaren je pod obostranim vodstvom Duha Svetoga. A svrha mu je, da nam se po njemu objave velike i vrlo važne istine. Bog hoće, da se istakne veličina, dostojanstvo i životno određenje ponizne i jednostavne službenice Marije iz Nazareta. Odlika njenog materinstva Božjemu Sinu izričito je istaknuta. Nazvana je Gospodinovom Majkom, a to je najveće i najuzvišenije dostojanstvo. To je poziv, od kojega ništa veće u stvorenom redu nema. No, za to se traži i milost kojoj ništa nije ravno.

Ako se pri tom sjetimo, da je Bog kroz dugi niz stoljeća jednome narodu otkrivao svoje božanske na-

mjere i svoju očinsku naklonjenu ljubav, i to određenim riječnikom, ako istaknemo, da je u pojedine posve povijesne događaje sakrivao svoje namjere za budućnost i u njima gotovo doslovnim riječima izricao ono, što će se u svoje vrijeme odigrati u vezi s Njegovim Sinom, radi kojega je sve i u kojemu je smisao svega, a jednako i u vezi s Majkom tog ljubljenog Krista, značajno je, da Elizabeta radosno kliče kao otpozdrav Mariji: — Blagoslovljena ti nad svim ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje!

U tom pozdravu odjekuju riječi, kojima je Debora u vrijeme sudaca slavila junačku ženu Jabelu, jer je židovski narod oslobodila od Sisare, kanaanskog vojskovođe. A jednako i riječ blagoslova, kojim se slavi hrabra Judita, što odvažno skine glavu Holofernu i grad Betuliju oslobodi od sramote i poniženja. Jedna i druga — Jabela i Judita —, slika su Djevice iz Nazareta. I Duh Sveti, koji izabere ove slike za Najljepšu svoju Izabranicu, kao da unaprijed stavlja u usta Debori i velikom svećeniku riječi: — Blagoslovljena nad sve žene i blagoslovljen Gospodin Bog! — kako bi istim riječima Elizabeta pozdravila nazaretsku Djevicu, pravu i potpunu pobjednicu nad Holofernom i Sisarom, nad đavlom: — Blagoslovljena ti nad sve žene i blagoslovljen plod utrobe tvoje!

Jabela i Judita su blagoslovljene nad sve žene radi pobjede, što su je postigle nad neprijateljima izabranog naroda, a Marija blagoslovljena nad sve žene, jer pod srcem nosi Jedinog pobjednika nad neprijateljem Božjeg naroda, jer je Majka Gospodinova, Majka Spasitelja svijeta. Ali dok se u slučaju Jabele i Judite glavni blagoslov daje Gospodinu Bogu, koji je ovim ženama dao snagu izvojevane pobjede, u slučaju blagoslivljanja, kojim Elizabeta pozdravlja Mariju, postoji osobitost tog blagoslova u načinu, kojim se on izriče,. Elizabeta, vođena Duhom Svetim, ističe, da je Marija blagoslovljena nad sve žene jednako kako je blagoslovljen i plod njene utrobe. Blagoslovu koji se primjenjuje Mariji isti je blagoslov, koji se primjenjuje i Isusu. Dosljedno: Isus je blagoslovljen, savršeno blagoslovljen. Ništa na Njemu nema što bi bilo potrebno prokletstva. Znači, da tako treba biti i s njegovom Majkom. U odnosu na blagoslov Ona je do nogu svoga Sina. A taj pak odnos punim pravom nameće misao o oslobođenju od istočnog grijeha i sadrži opravdanost vjerske istine o Bezgrješnom začeću! Ako pak istaknemo, da je i u ovom slučaju kao i s izrazom keharitomene — zamilovana, upotrebljen particip perfekta pasivni — eulogemene, odnosno eulogemenos — blagoslovljna, blagoslovljena zaplod njene utrobe, a taj glagolski oblik označuje trajno stanje radnje, koja se dogodila u prošlosti i još uvijek traje, onda to znači: Marija je bez vremenske ograničenosti trajno blagoslovljena. Blagoslovljena je sada i uvijek će biti blagoslovljena kao i plod njene utrobe Isus. Na isti način blagoslovljena kao što je na isti način i milosti puna, jer se oba ova naziva u svome temeljnom značenju sjedinjuju. Dosljedno: Marija ne može biti uvijek blagoslovljena, u koliko nije uvijek Bogu draga, uvijek zamilovana, milosti puna, trajno u stanju posvetne milosti. A jer Elizabeta vođena Duhom Svetim, izričito tvrdi, da je Marija blagoslovljena nad sve žene što je blagoslovljen i plod njene utrobe, dokaz je to, da Djevici Nazareta pripada odlikovanje nad sva odlikovanja, da kao Majka Gospodinova bude slobodna od istočnog grijeha i na taj način predmet blagoslivanja nad sve žene.

* * *

Na Elizabetin pozdrav i Marijina se duša ispunila neopisivom radošću. Njeno ponizno i posve čisto srce klicalo je od radosti. A jer je u tome Srcu boravio Sin Božji i čitavo presveto Trojstvo, Gospodinova Majka potvrđuje pohvalu svoje rođakinje i vođena istim Duhom Svetim kao i Elizabeta govori, da je čitavim svojim bićem djelo svesilnoga Boga, koji u Njoj djeluje i čini joj nepojmljivo velike stvari. I jer je djelo Božje, zbog toga će je svi naraštaji zvati blaženom i blagosloviti je. Njena pojava ispunjat će radošću svu ljudsku djecu i u susretu s Njom ponavljat će riječi

Elizabetina pozdrava: — Blagoslovljena ti nad sve žene i blagoslovljen plod utrobe tvoje! A nazivajući je blagoslovljenom, ispovijedat će i njeno posebno odlikovanje: »I ljage istočne nema u Tebi!«

Gospodinova majka

Bog je dostojanstvo, čistoća, svetost, svjetlost, punina dana, koji ne pozna noći ni bilo kakve sjene i tame.

Bog stanuje u nepristupačnom svjetlu. I baš zato ništa tamno i nečisto nema pristup k Bogu. Ne spojivo je s Bogom. Nema mjesta u Njegovoj blizini.

Pristup Boga donosi svjetlo, sjaj, bjelinu, čisti i uzdiže. Prožima najnutarnju bit i daje dostojanstvo i nepovredivost. Znači svetost. Ulijeva strahopoštovanje.

Susret s Bogom čisti i obogaćuje.
Pogled Božji i daje ono što znači.

Kad Bog pogleda svoje stvorenje, ono je puno Njega. Prima novo bivstvovanje, kojemu odgovara i novi način djelovanja.

Što Bog hoće, ono odmah i jest, jer kod Boga — biti i imati, htjeti i učiniti znači jedno te isto.

Savršena punina, kakav je Bog po svojoj najnutarnjijoj biti, jedina je sposobna obogatiti i učiniti sve što hoće.

* * *

Naš pojam o Bogu prečesto je vrlo nesavršena, nepotpuna i površna slika. Prikazujemo ga prema svojim potrebama tako, da smo ga učinili odviše sebi sličnim. Naivno mu dajemo izgled svoga lica, pripisujući Mu svoju ograničenost i tjesnogrudnost, svoje predrasude i interese. I tako je Bog u mnogim ljudskim dušama više sličan idolu nego pravome i živome Bogu.

Mi naravno ne možemo Boga spoznati onako, kakav je On u sebi, jer ta spoznaja nadvisuje moć naše razumne naravi. Ne možemo reći ono, što On jest ali možemo reći posve sigurno ono, što Bog nije.

Bog, kojemu mi vjerujemo nije tjesnogrudan, sitničav, nepravedan, osoran, ali je isto tako daleko od svake sjajnosti, koju bismo mogli izraziti umjetnošću, znanošću, svetošću i ljubavlju.

Bog nipošto nije ni sila tako velika, koja bi nas svojom masivnošću mogla uništiti. Naš Bog je neograničena punina posve duhovnog života, čista unutrašnjost, jednostavnost i transcendentnost. Objavljuje se kao bivstvena Dobrota i zato Otac — Ljubav.

— Bog je Ljubav! veli učenik ljubavi apostol Ivan. I dobro kaže, jer samo Ljubav čini da je Bog u odnosu prema nama apsolutno slobodan, a mi apsolutno ovisni o Njemu. I ljubav je jedino moguć odnos između Boga i nas stvorenja, jer se Bog objavljuje uvijek kao Onaj koji daje, a mi kao oni, koji primamo, jer smo dar Njegove prevelike Dobrote.

I kad je Gospodin upitao jednom svoju vjernu službenicu Anđelu iz Foligna: — Dobro pogledaj, nalaziš li u meni nešto što ne bi bila Ljubav?! Anđela je s pravom odgovorila: — I moja je duša jasno spoznala, da u Njemu nema ništa što ne bi bila Ljubav!

Dati Bogu ime Ljubav — sigurno je najpotpunije znanje, do kojega na temelju Božje objave može čovjek doći. A po toj spoznaji čovjek se može i najviše uspeti u razumijevanju Božjih djela, koja svemoćna Ljubav Božja čini nama — svojim stvorenjima.

Ako je Isus u razgovoru s Nikodemom rekao: — Bog je tako ljubio ljude, da im je dao svoga jedinorođenog Sina, da ni jedan koji vjeruje u Njega ne pogine, nego ima život vječni! (Iv. 3,16), onda baš tom rečenicom možemo najtočnije kazati što su sve Božja djela prema nama ljudima. Možemo reći, da to u punini vrijedi i za Majku Božjega Sina, za nazaretsku Djevicu. — Bog je tako ljubio ljude, da im je

dao Djevicu, Isusovu Majku... Toliko je ljubio Djevicu, da joj je dao svoga Sina, da Ona bude dostojna Njegova Majka.

* * *

Zaustavimo se upravo na toj posljednjoj misli i dobro se u nju zamislimo.

— Bog je tako ljubio nas ljude, da nam daje svoga Sina, kako bi nam po Njemu dao sebe, svoj božanski život, na koji nemamo nikakvo pravo.

Dao nam Ga je u sličnosti naše naravi. Dao nam Ga je kao pravoga čovjeka, koji će svojim ljudskim Srcem bivstveno povezanim s božanskom osobom Sina Božjega ljubiti Boga izvan božanskog života, na božanski način, božanskom ljubavlju.

U tolikoj mjeri nam Ga je dao, da mi budemo stvoreni na Njegovu sliku i radi Njega i po Njemu dionici božanskog života, dionici same božanske naravi.

A jer nam je Njega odlučio dati i po Njemu i preko Njega i svoj božanski život, zbog toga nam daje Nju, Njegovu Majku, daje nam Mariju.

U Njegovu daru, u daru Njegove vječne ljubavi, sadržan je i On i Ona, i Sin i Njegova Majka, Isus i Marija.

I kad Isus veli: — Bog je tako ljubio ljude da im je dao svoga jedinorođenog Sina — onda je u toj Božjoj ljubavi prema ljudima sadržana uz Sina Božjega, koji preko svoga čovještva postaje ostvarenje Božje ljubavi prema ljudima i Marija Božje izabrano stvorenje, koje će Božjem Sinu dati ljudsku narav. U toj Božjoj ljubavi prema ljudima i čitavome stvorenju sadržan je i dar materinstva Božjem Sinu. Dosljedno: — Bog tako ljubi Mariju da joj daje svoga Sina. Božansko materinstvo je prvi dar Božji Mariji i temelj svih ostalih Marijinih odlika. Zbog toga dara je milosti puna, blagoslovljena nad sve žene, gospodarica anđela, Kraljica svih Svetih. Predoodređena za božansko materinstvo predodređena je za najveću milost i slavu. Radi božanskog materinstva ulazi Djevica

u sasvim zaseban odnos prema Bogu. Postaje dionicom božanstva nad sve stvorove. Njen odnos s Kristom najuže je povezan s ulogom Krista kao jedinog Posrednika između Boga i ljudi. U ostvarenju svoga djela kao Posrednik ljudi, Krist uzima ljudsku narav od Marije, utjelovljuje se pod Njenim Srcem. Postaje Njezin posredstvom božanskog materinstva baš u toliko u koliko je Posrednik i Otkupitelj. A to je više nego značajno. To samo po sebi najneposrednije pokazuje, kako je Djevica iz Nazareta radi božanskog materinstva nužno i bez istočnog grijeha.

Naziv, Gospodinova Majka, Majka Božja, kako objava izričito naziva nazaretsku Djevicu, nužno traži, da Ona, koja nosi taj naziv posjeduje trajno svetost, izuzetost od svake pogreške, od svakog grijeha, od svake nečistoće.

Majka Božja ne može biti grešnica ni za trenutak samo u svome osobnom postojanju. A razlog je u tome, što to traži čast Božja s ova dva razloga.

Bilo da promatramo neizmjernu svetost Božju, koja u svojoj blizini, jer je punina svjetla, ne podnosi i ne može podnijeti bilo kakvu sjenu tame zla, grijeha i nečistoće. Ne spojivo je sa svetošću Boga, da Majka Njegova bude i za tren samo u sjeni zla i grijeha, što je Bogu odvratno i odbojno. Bilo da promatramo Boga kao Sina svoje Majke. Bog duguje samome sebi upravo to, da svoju Majku sačuva čistu i sjajnu bez ikakve sjene zla i grješnosti. Razumljivo, jer ako je istina, da nečasnost s majke prelazi na sina, a istočni grijeh je nečasna ljaga, to Bog koji sebi izabire Majku, treba s nje skinuti ovu nečasnu ljagu. On to treba učiniti, jer može! Ovisi o njegovoj volji, da Marija kao Njegova Majka nema istočni grijeh i bude uvijek s Njim u milosti. Uostalom što nikada nije dano nijednom samo čovjeku i ne može biti dano, Riječ, Sin Božji, jedino može to ostvariti da sam bude Stvoritelj svoje buduće Majke. Može li dakle dopustiti, kad je to ovisilo jedino o njegovoj volji, da Njegova Majka bude predmet kazne, zajedničkog prokletstva i lišena milosti, naklonosti i

ljubavi samo zato jer je potomak Adamov, radi istočnog grijeha?

Postaviti ovo pitanje ne znači li i riješiti ga? Po naravnom zakonu upisanu u srce svakog čovjeka i službeno proglašenu po četvrtoj zapovijedi dekaloga, po zakonu, koji je izraz vječne istine, mudrosti i pravde, sin sposoban sam sebi stvoriti Majku, učinit će je posve lijepom, posve čistom, ako je to ovisno o njemu. Sin Božji, izabirajući Majku na zemlji, treba postupati s njom kao što sin postupa sa svojom Majkom. Kad bi radio drukčije, njegova bi sinovska ljubav bila nesavršena i teško pogriješena. No, u Sinu Božjemu nema nikakve nesavršenosti, nikakve pogreške. Ta On je došao na zemlju, da nam u svemu bude uzor i da nam dade primjer u svim krepostima. Trebao je dakle do savršenosti opsluživati i zapovijed: — Poštuj svoju Majku!

Božansko materinstvo Djevice iz Nazareta, a Elizabeta izričito kaže u svome pozdravu Mariji: — Odakle samo meni to da Majka Gospodina moga dođe k meni!, ako ga se posmatra izbliza, traži povlasticu bezgriješnog začeća, trajne svetosti. Bez te povlastice Marija ne bi bila dostojna Majka Sinu Božjemu, koji je svetost i protivan svakoj sjeni zla i grijeha.

Ako je već jedna djevojčica oduševljena sa svojom majkom mogla kazati: — Majko, ti si se rodila iz mog srca! I na taj način potvrdila da je njena majka upravo onakova, kakovu je ona zamišlja i želi. Koliko više i u stvarnom značenju tih riječi samo Božji Sin može reći i govori svojoj Majci:

— Majko, Ti si se rodila iz mog Srca, Ti si dostojna mene. Najljepša si i najsvjetlija. Sva si čista, milosti puna, djelo moje svemoći, uvijek sa mnom! I nikada nitko nije svojoj majci učinio ono, što sam ja učnio Tebi. Ti si moje remek djelo. Sva moja milina počiva vječno na Tebi. I tko mi tebe dira, dira u moje najdraže i ne ostaje bez kazne.

* * *

Jest! Božansko materinstvo Djevice iz Nazareta traži, da Marija kao Majka Kristova Majka bude slo-

bodna od svakoga pa i istočnog grijeha. I dok Objava izričito ističe Marijino božansko materinstvo, ona tim uključuje i njeno bezgriješno začeće. Marija, Majka Božjega Sina, koja se rodila iz Srca svoga božanskog Sina, jer je onakva, kakovu je On želi, doista je Bezgrješna, sva čista i sva sveta!

* * *

Kad je Mojsije pod brdom Horebom gledao grm, koji je gorio, a nije izgarao, pa je zadivljen prišao tome grmu, da iz bliza vidi ovo čudo, čuo je glas, gdje mu iz gorućeg grma govori:

— Mojsije, skini obuću, jer je mjesto na kojemu stojiš, sveto!

Čini mi se, da bismo i mi pred pojavom Majke Božje, koju je Njen Sin stvorio najljepšom i najsvjetlijom, Bezgrješnom, morali uvijek doviknuti: — Poštuj Majku svoga Boga, jer je svome Stvoritelju najdraže stvorenje. I ne zaboravi! Bog, dopušta, da ga ograničeni i bijedni ljudski stvorovi vrijeđaju i kunu, ali svoju svetu Majku ne dopušta pogrđivati. Ne dopušta, da se na Njen lik nabacuje bilo kakvo blato, bilo kakva sjena pogrda.

Pred Marijom, koja blista od Božje prisutnosti kao najsvetija iza svoga presvetog i božanskog Sina, skini obuću, jer se nalaziš pred Majkom Božjom.

Odakle samo meni to, da mogu Majci moga Gospodina tepati djetinje iskreno i vjerno:

— Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grješnike, sada i u času smrti naše!

Pobjednica nad zmajem

Na dnu sve ljudske bijede nalazi se uporni mrzitelj Kristove slike u čovjeku — sotona. Nalazi se otpalo stvorenje — čisti duh, anđeo tame, koji je odbio da se pokloni Kristu i Njegovoj Majci, i zato mu se ne nađe mjesto na nebu.

Sotona je sve svoje mogućnosti kao Božje stvorenje, pozvano na vječni život u Božjem životu, izgubio upravo na slici Krista kao čovjeka i na slici Marije kao Kristove Majke. I zato je zamrzio tu sliku i ona mu je postala odvratna.

Ostvarenu jednom u zemaljskom raju u liku prvih ljudi vrag je svojim lukavstvom pošao da tu sliku zaprlja i upropasti. Poslužio se lažima i zaveo je Adama i Evu. Prenio je zlo s pakla i na zemlju. Njegovo zlodjelo Gospodin Isus naziva ubistvom u pravom i potpunom smislu, jer veli za đavla: — On je bio ubojica ljudi od početka i ne stoji u istini, jer nema istine u njemu, Kad govori laž, od svoga govori, jer je lažac i otac laži (Iv 8,44).

Svojim uspjehom po drvetom dobra i zla u zemaljskom raju smatrao se gospodarom svijeta. Ponizivao je ljude i uživao, kad je uspijevao, da ih potakne na najveće poniženje, na to, da sami sebe sramote i muče, da sami Božju sliku u sebi ponizuju.

Neprestano iznova ponavljao je blještavu parolu: — Bit ćete kao Bog i znat ćete dobro i zlo! Nudio je znanje i umijeće, kojim se zavladava prirodnim silama, kako bi zaslijepio svoje žrtve i dao im prividnost samodostatnosti, sveznanja, i jakosti gospodara prirode.

Nudio je vlast nad svijetom kao da svijet pripada njemu, ali uz uvjet: — Padni i pokloni mi se! I Ljudi su mu nasjedali. Godile su im njegove laži. Osjećali su se udobno u tami, sretni, da mogu uživati, a bez straha da se otkriju njihova zlodjela. Nosili su ime, da su živi, a đavo ih je ubio. Oduzeo im je ljepotu njihova unutrašnjega lica, ljepotu s Bogom povezana stvorenja, uništio je posvetnu milost. Smrt neprijateljstva s Bogom po grijehu nastanila se u njima. Prestali su biti u istini, u radosnom svjetlu Božje djece. Izgubili su život, na koji ih je Bog radi Sina svoga podigao. Više su vjerovali sotoni, koji je lagao i obećavao što nije mogao i ne može dati, nego svome Stvoritelju — vječnoj Istini.

— I kao što je veliki zmaj stara zmija, koja se zove đavao i sotona, koja zavodi sav svijet, zbačen na zemlju i anđeli njegovi biše s njim (Ap 12,9), jer im se više ne nađe mjesta na nebu (Ap 12,8), tako su i prvi ljudi, poslije grijeha istjerani iz zemaljskog raja, da u trpljenju, bolima i suzama, požudama i umiranju, uvide svu bijedu svoga pada i robovanja velikom zmaju, staroj zmiji, koja ne stoji u istini i zato daje od svoga — laže, vara i uništava.

* * *

Na djelo Božje ljubavi je bačena sjena zla, tama laži. Lukava zmija, ubojica ljudi od početka, slavio je slavlje, jer se nadao, da će zavedeni ljudi svršiti onako, kako je njegova sudbina zapečaćena. Računao je na pobjedu, što ju je tobože dobio nad svojim Bogom. No, prevario se. Grdno se prevario.

Na licu mjesta, gdje se radovao svojoj pobjedi, jer je uspio upropastiti sliku Božju, u praroditeljima, ljudima i nositeljima Božjih obećanja za sve njihove potomke, čuo je neobične riječi, čiji je domet mogao dobro naslutiti, jer je znao, da se gospodin nikada ne razmeće u svojim riječima. Đavao je znao u zemaljskom raju, da je Bog svemoguć i sposoban izvršiti, što kaže. Kod Boga nije ništa nemoguće.

Gospodin mu je navijestio propast i gubitak bitke. Pobjeda će biti na Božjoj strani. Božje riječi ne ostavljaju sumnju.

— Neprijateljstvo ću postaviti između tebe i žene, između sjemena tvoga i sjemena njezina. Ona će ti satrti glavu a ti ćeš vrebati na petu njezinu!

Govor je o ženi i njezinu sinu. Vidio je sotona ovo dvoje. Vidio ih je onda, kad je oholo kazao: — Ne ću služiti — Ne ću se pokloniti. Ne priznajem Kralja i Kraljicu u jednoj nižoj naravi od anđeoske.

I kako je to svojom slobodom odbio, osjetio je, da slabi i da mu nema više mjesta na nebu, u svjetlu vječne Istine, u blizini Boga živoga.

Pao je s neba kao munja i našao se u tami svoje oholosti kao od Boga odbačeno stvorenje. Od Boga neovisne veličine nema i ne može biti. Ovisnost je znak stvorenosti. Povezanost s Bogom po ljubavi stvara sklad, znači svjetlo, veličinu i vječno značenje.

Stvorenje, koje slobodno i svjestito prekida svoju vezu s Bogom Stvoriteljem, postaje kao biljka, kojoj je prerezan korijen — vene i mora uginuti. I zato se đavlu kao odpalu anđelu ne nađe mjesto na nebu.

No ne samo to. Njemu je svaka radost oduzeta i u onome času, kad je svojom tamom uspio zasjeniti i radosnu kolijevku ljudskog roda. I tu mu je Svemoćni najavio konačni poraz. Bit će pobijeđen upravo na način kako je htio pobijediti. Udarac će mu zadati upravo žena na kojoj kao Majci soga Pobjeditelja ne će imati nikakve vlasti, premda će biti potomak griješnog i zavedenog Adama.

Božja riječ je neopoziva i izvodi ono što sadrži: — Neprijateljstvo postavljam između tebe i žene, između sjemena tvoga i sjemena njezina. Ona će ti satrti glavu, a ti ćeš vtrebati na njezinu petu.

* * *

Ovu prvu radosnu vijest Objave, kojom se na početku ljudske povijesti naviješta, da konačna pobjeda pripada Bogu ljubavi, a ne ocu laži i lukavoj zmiji,

kršćanska predaja shvaća uvijek tako, da u naviještenoj ženi gleda Isusovu Majku, a u ženinu potomku Gospodina Isusa. Sjeme đavlovo su sljedbenici đavlovi, ljudi, nad kojima vrag ima vlast, dok je sjeme ženino Isus Krist i preko Njega sva Marijina djeca — Crkva.

Dosljedno: Objava stavlja Mariju — Crkvu u potpunu opreku prema đavlu i njegovu kraljevstvu na zemlji. Između Marije i sotone postoji potpuno neprijateljstvo. Postoji savršena opreka. Ništa zajedničko nema Marija s đavlom, a isto tako ni đavao nema ništa s Marijom. Neprijateljstvo je potpuno. Još više! Radi potpunog neprijateljstva žene prema lukavoj zmiji Potomak ženin je sposoban satrti glavu ocu laži od početka, potpuno ga pobijediti.

— On će ti satrti glavu — govori Objava. Potomak ženin, a žena stoji u apsolutnom neprijateljstvu s đavlom, pobijedit će đavla i zadati konačan udarac njegovoj vlasti nad zavedenim ljudskim rodom.

Ako je u tome navještaju govor o Kristu Djevičinu Sinu, a On je uistinu jedini pobjednik nad starom zmijom, smrću na Križu, onda se nužno nameće pitanje!. Da li je Kristova pobjeda nad đavlom mogla biti potpuna, ako njegova Majka, od koje prima svoju ljudsku narav, živo sredstvo svoje pobjede nad đavlom, za trenutak samo biva u vlasti sotone? Jednostavnije! Da li je uopće spojivo s Kristovim otkupiteljskim djelom, da žena, od koje prima svoju ljudsku narav, meku za đavlov izazov i borbu, ako ta žena nije posve slobodna od bilo kakve veze s đavlom, koji mora biti satrt potpunom pobjedom?

Potpunost Kristove pobjede nad jedinim neprijateljem Božje slike u čovjeku, traži da đavao nema nikakve vlasti nad Majkom svoga pobjeditelja.

I on je stvarno i nije imao!

Svemoć je Božja postavila potpuno neprijateljstvo između Marije, Majke svoga Sina i sotone. A to znači, da je Marija kao Isusova Majka i kao Majka naroda Božjega bez ljage istočnoga grijeha, da je Bezgrješna! Đavao nema na Mariji nikakve vlasti. Nema je ni na trenutak samo. Ona je prema njemu u potpunoj i trajnoj opreci. I kao takva, sva sveta i blagoslovljena, mogla je svome Sinu dati ljudsku narav, sposobnu da i ste strane postane posve čista i neokaljana Hostija Križa za spas svijeta. Iz Marije, neokaljane i svete zemlje, moglo je niknuti sjeme spasenja za sav ljudski rod, moglo se roditi Sunce pravde, Isus Krist — Spasitelj svijeta.

Preko svoga Sina Marija stvarno postaje pobjednica nad starom zmijom, pobjeđuje sotonu i postaje Majka naroda Božjega — Crkve. Sjeme Njezina netaknuta i neokaljana krila, Krist Spasitelj, postaje pobjednik ubojice ljudi i izvor vječnog života za sve gladne Boga i vječnosti. Potomak ženin, a to je Sin Marijin, satire glavu đavlu i postaje izvor pobjede i za svoju Majku, za svu Marijinu djecu, koja su njegova Crkva na zemlji. Marija, Majka utjelovljene Riječi, smještena je u samo središte ovog neprijateljstva, ove borbe koja je upisana u povijest čovječanstva na zemlji i samu povijest spasenja.

* * *

Razmišljanje o riječima praobjave, gdje se naviješta potpunost Kristove i Marijine pobjede nad đavlom i nad njegovim kraljevstvom na zemlji trebalo bi nas zamisliti upravo nad ovim riječima:

— Neprijateljstvo stavljam između tebe i žene, između sjemena tvoga i sjemena njezina...!

Jednom zauvijek trebali bismo zapaziti, da između svjetla i tame, između zla i dobra, kreposti i grijeha nema i ne može biti nikakve veze.

Djeca Križa, djeca Marijina, ne smiju paktirati sa sjemenom đavlovim. Postavši jednom po vodi krštenja dionici Krisove pobjede nad đavlom, grijehom i smrću, ne smiju se više vraćati u staro ropstvo grijeha i tame.

Sjeme Marijino stoji u potpunoj opreci sa sjemenom lukave zmije. Za djecu Crkve postoji samo jedan dostojan i dopušten put života — put milosti i

prijateljstva s Bogom, svjetlo i sjaj žrtve Mirijina Sina podignuta između neba i zemlje na drvetu Križa.

A da li je s nama doista tako?

Da li sprovodimo svoj život u skladu s riječima praobjave: — Neprijateljstvo stavljam između tebe i žene...? ili možda želimo i dalje miješati ove dvije nespojive stvari — ljubav prema Mariji i kađenje đavlu?

Marija je pobjednica nad zmijom, nad lukavim zmajem i ubojicom ljudi, a Ona to želi biti i u nama. I u svakome od nas želi pobjediti sotonu po svome Sinu kao Njegova Majka.

Ako je stvarno ljubimo i priznajemo Bezgrješnom, onda joj svaki dan iznova pružimo dokaz svoje ljubavi i povjerenja — trsimo se, da vjernošću Božjim zapovijedima i u stanju prijateljstva s Bogom osiguravamo Marijinu pobjedu nad đavlom i u našoj duši!

Preotkupljena

Na putu k Bogu čovek se lagano uzdiže.

Svjetlo božanskog svjetla tako je jako, da zabliješti i najsposobnije razumske oči.

U susretu s tajnama božanskog djelovanja treba mnogo vremena i strpljivosti, da ih ograničeni um uzmogne spoznati i uskladiti, zapaziti njihov pravi smisao i značenje.

I to je razlogom da se objavljene istine stoljećima kristaliziraju, dok postanu pristupačne ljudskom shvaćanju.

Ne postoji razvoj objavljene istine, jer se ta u sebi ne može razvijati i nastajati. Ona je Objavom dana potpuna i sigurna, božanski istinita. Moguć je samo razvoj u shvaćanju objavljene istine. Moguće je ljudsko približavanje objavljenoj istini i njeno uklapanje u cjelinu ostalih objavljenih istina. Ne stvara se dogma nego samo shvaćanje i nužnost dogme, koja je već neposredno ili posredno u Objavi sadržana.

* * *

Na ovo treba misliti, kad razmatramo o vjerskoj istini Marijina bezgrješnog začeća. Nije Crkva stvorila dogmu o Mariji bez istočnog grijeha začetoj, jer se to nekome papi prohtjelo tako. Naprotiv. Ta je istina sadržana u Objavi i trajno u Crkvi vjerovana. Trebalo je samo riješiti neke posve dogmatske poteškoće, a da je crkveno učiteljstvo može kao objavljenu predložiti na vjerovanje. Nije bilo dostatno i lako

izmiriti neke opreke, prividne suprotnosti, koje su se u odnosu na druge prihvaćene vjerske istine nametale.

Radilo se o dvije temeljne istine kršćanstva, koje su u slučaju proglašenja dogme o bezgrješnom Marijinom začeću dolazile u pitanje. Općenitost istočnog grijeha s jedne strane i općenitost spasenja s druge strane po Kristovu otpupiteljsku djelu — pravile su dogmatsku poteškoću! Trebalo je ove dvije općenitosti tako izmiriti, da ni jedna ni druga ne bude dirnuta. Potrebno je bilo pokazati, da je i istočni grijeh općenit, a jednako da je i spasenje krvlju Kristovom općenito.

Protivnici istine o Marijinoj slobodi od istočnog grijeha navodili su kao razlog odlomak iz poslanice Pavlove Rimljanima, gdje apostol naroda izričito u 5. glavi 12 — 21 redka piše: — Po jednom čovjeku uđe na svijet grijeh i po grijehu smrt, i tako smrt prijeđe na sve ljude, jer su svi sagriješili.

Za Pavla je općenitost umiranja znak, da su svi potomci Adamovoi radi prestupka prvoga čovjeka kažnjeni. Smrt je poljedica grijeha. Svi ljudi bez razlike umiru. Znači, da su svi u Adamu i sagriješili i postali neprijatelji Božji. Dosljedno — istočni grijeh je općenit, jer je općenita i kazna za grijeh — smrt.

No, Pavao ide i dalje, pa kaže: — Jer ako je zbog pretupka jednoga vladala smrt po jednomu, mnogo će više oni, koji primaju izobilje milosti i dar pravde u životu vladati po jednom Isusu Kristu... Kao što po grijehu jednoga dođe osuđenje na sve ljude, tako i po pravdi jednoga na sve ljude opravdanje, koje daje život ... Kao što nepokornošću jednoga čovjeka mnogi postadoše griješnici, tako će i pokornošću jednoga mnogi postati pravednici.... Gdje se umnožio grijeh, većma je izobilovala milost... (Rim 5,12 — 21 passim).

Pavlova misao je jasna. Kristovo otkupiteljsko djelo je općenite vrijednosti. Zasluženo je svima, koji su po Adamovom grijehu postali dionici njegove smrti. Na mjesto griješnoga Adama dolazi Isus Krist, da

svoj Adamovoj djeci omogući ponovno primanje milosti i dolazak k Bogu kao pravome životu čovjekove duše.

Općenitost grijeha traži općenitost otkupljenja. I tu nema nikakve iznimke. To su temeljne vratnice kršćanstva.

Priznati, dakle, da Marija kao pravi Adamov potomak nema istočnog grijeha, istočne ljage, značilo bi oba ova osnovna kamena temeljca kršćanske dogmatske nauke poljuljati.

Zbog toga su i najveći učitelji Crkve: Albert Veliki, sv. Toma Akvinski, sv. Bonaventura i marijanski učitelj sv. Bernardo naučavali, da je Marija kao potomak Adamov morala imati istočni grijeh i bila u istočnom grijehu, kako bi je od njega oslobodila snaga Kristove krvi milošću opravdanja. I na taj su način pomirivali ove dvije osnovne kršćanske istine.

Bog je mimo toga imao svoje puteve i mogućnosti, da pravo gledanje na ljepotu svoje Najdraže pokaže u pravome svijetlu. Poslužio se čovjekom, koji je uspješno obranio odliku bezgriješnog začeća, a da pri tom nije ništa izgubila od svoje vrijednosti i značenja ni dogma općenitosti istočnog grijeha, a ni vjerska istina o općenitosti spasenja po Kristovoj smrti na Križu.

Oštroumni sljedbenik poniznog štovatelja Marijina Franje iz Azisa — Duns Scot, — baš zato, jer je bio Franjin sin, uspio je rasvijetliti dogmatsku ljepotu Marijina bezgriješnog začeća.

U proljeće 1305 mladi je franjevac kao učitelj pariške škole Sorbone pred papinim izaslanicima i pred mnoštvom učenih ljudi opravdao Marijino bezgrješno začeće.

Pokazao je, da se nauka Crkve o općenitosti istočnog grijeha i o općenitosti spasenja ništa ne protivi Marijinoj povlastiti slobode od istočnog grijeha.

Svi se slažu da je spasenje općenito. A zašto bi ovo općenito spasenje nužno isključivalo povlasticu Marijina bezgrješnog začeća? Naprotiv! Baš zato, jer je Isus Krist općeniti otkupitelj, slijedi da je Marija bez istočnog grijeha.

Krist je najsavršeniji među svim posrednicima. Da to bude, potrebno je da u odnosu na svoju Majku, koja mu je najbliža i najdraža, posreduje na najsavršeniji način, i da na Njoj očituje činom posredovanja i otkupljenja na najsavršeniji mogući način svoju odliku savršena otkupitelja i posrednika. Taj pak posrednički čin da bude najsavršeniji traži, da otkupljena bude očuvana od svakog grijeha, pa i istočnog. Djevica je dakle izuzeta od svake ljage istočnoga grijeha.

Pavlova nauka predpostavlja samo to, da sveta Djevica po svome bezgriješnom začeću nije izmakla otkupiteljskom utjecaju svoga božanskog Otkupitelja. On samo predpostavlja da je njoj bila potrebna povlastica njegova kao nama njegovo otkupiteljsko djelo.

Privilegijem Marijine slobode od istočnog grijeha ne umanjuje se Kristovo otkupiteljsko djelo nego još uzdiže njegova snaga. Priznanjem bezgriješnog začeća Majci Sina Božjega pridijeva se Isusu za njegovu Majku najsavršenije i najuzvišenije moguće otkupljenje — preodkupljenje. Marija je kao i svi mi otkupljena, Ona je u nekom smislu i više od nas svih trebala Isusa Krista kao svog Otkupitelja, jer dok nas spasava pošto smo pali u grijeh, Mariji je spasiteljska milost Križa bila potrebna, da uopće ne padne u grijeh.

Zašto općenitome i najsavršenijem Posredniku, kakav je Krist, ograničavati njegovo posredovanje i snagu njegovih zasluga? Zašto nijekati, da je najsavršeniji čin u otkupiteljskom djelovanju upravo to: očuvati svoju Majku od svake ljage, koja vrijeđa Boga!?

Ako je Krist najsavršeniji Posrednik, on će predusresti svaku uvredu Boga u svojoj Majci.

Krist Otkupitelj je najsavršeniji Otkupitelj, a to ne bi bilo, kad ne bi zaslužio da Marija kao njegova Majka ne bi bila očuvana od istočnog grijeha.

Dakle: za nas koji smo u Adamu pali Isus nam se objavljuje i ozdravlja naše rane kao dobri Samaritanac, a za Mariju predusreće njen pad i čuva svoju Majku od svake ljage. Dolikovalo je, da joj to učini. Mogao je to učiniti. I učinio je. Marija nije imala istočnog grijeha, jer ju je najsavršeniii Posrednik očuvao snagom svoih otkupiteljskih zasluga. Marija je dakle, najsavršenije otkupljena i zato Bezgrješno začeće. Ona je prvi i najsavršeniji plod otkupljenja!

Ovo dogmatsko obrazloženje Ivana Duns Scota primljeno je u Parizu s najvećim oduševljenjem tako, da je Blagdan Bezgriješnog začeća službeno uveden na 8. prosinca, a svi učenici Sorbone morali su polalagati zakletvu da će tu Marijinu odliku braniti.

Bilo je to slavlje oštroumna Marijina Viteza, koji je u obranu Marijine povlastice stavio na kocku sve — svoj učiteljski ugled i svoju budućnost, jer se borio s pravovjernicima a ne hereticima, da za nebesku Majku izvojšti čast prve među svim Otkupljenima kao što je branio Njeno apsolutno preodređenje zajedno s Kristom, koji je prvorođeni među mnogom braćom!

I potpuno je uspio, jer je pet stoljeća kasnije rimski papa Pio IX. svečanim načinom proglasio Marijino bezgrješno začeće kao vjersku istinu o posebnoj povlastici, koju je Krist kao najsavršeniji Otkupitelj dao svojoj Maci, jer ju je unapried otkupio.

* * *

Ako s tim mislima i saznanjima pođemo u kuću Marijine rođakinje Elizabete i zaustavimo se na onoj zahvalnoj pjesmi Magnifikat, u kojoj Gospodinova Majka daje oduška svojoj preobilnoj radosti nad milosnim djelom Božjim u sebi, zar nam neće zapeti uho na ovim riječima:

— Pun radosti klikće duh moj u Bogu Spasitelju mojemu (lk 1,46).

Marijina se duša prelijeva od radosti, jer Duh Sveti u Njoj pjeva i nadahnjuje nenu pjesmu hvale i veličanja. I baš zato je značajno, da se Marijina duša puna radosti veseli Bogu, nazivajući Ga svojim Spasiteljem.

Bog Spasitelj. Marijin Spasitelj. A od čega je mogao osloboditi Mariju i biti joj Spasitelj? Ta ona je milosti puna, zjamilovana, trajno u prijateljstvu s Bogom, i zato blagoslovljena nad sve žene i nad sve stvorove. A ako je Bog Marijin Spasitelj, a Ona Ga tako izričito zove, nije li to upravo stoga, jer prevelikoj Božjoj ljubavi duguje to da nije bila ni trenutak jedan u vlasti sotone, Božjeg neprijatelja, Ne naziva li Marija Boga svojim Spasiteljem upravo zato, jer je u odnosu na njenu osobu najsavršenije posredovao kao njezin Otkupitelj?! I kako da mu ne pjeva zahvalnu pjesmu ljubavi i odanosti, kako da ga ne ljubi na najveći mogući način, jer joj je On učinio velike stvari, jer u Njemu ima i svoga Stvoritelja i Otkupitelja i Dijete!

Pun radosti klikće Marijin duh, jer je sa svojim Sinom od vijeka povezana kao njegova Majka a jednako u odnosu na njegovo posredničko poslanje kao Otkupitelja, Marija je prva otkupljena, jer ljubav Isusova nije mogla dopustiti, da njegova Majka postane plijen naprijateljstva s Bogom.

* * *

— Pun radosti klikće duh moj u Bogu Spasitelju mojemu! Marija nam daje primjer. Preotkupljena prednjači svima nama kako treba radosno ljubiti svoga Stvoritela i Otkupitelja. Marija Ga zahvalno ljubi, jer je na poseban način i jedinstven djelo spasiteljske Božje ljubavi. A mi bismo Ga trebali ljubiti, jer smo i Marijinim sudjelovanjem postali dionici Božje Spasiteljske ljubavi, koja nas uzdiže u dioništvo Božjega života.

Primjer Bezgrješne — tog dragulja Boga Spasitelja — morao bi nas uvijek iznova poticati, da neprestano klikćemo Bogu Spasitelju našemu!

S bezgriješnom ponavljamo i mi: — Pun sam radosti u Gospodu i moja duša klikće u Bogu mojemu, jer me je On zaodjeo plaštem pravednosti kao znaručnicu u njenu nakitu!
(Ij 61,10).

Bezgriješna

Ljudske zablude su znak ograničenosti ljudskog razuma u spoznaji i svjedočanstvo pokvarenosti ljudske volje u htijenju.

Njihov izvor je provreo u zemaljskom raju, kad je sotona zaveo prve ljude i obećao moć nad prirodnim silama pomoću znanja. — Bit ćete kao Bog i znat ćete dobro i zlo (Post 3,5).

Sotona je poglede ljudi odvratio od Pravoga svjetla, koje je vječna Istina — Bog, i upravio ih na prolaznosti i zemaljska dobra kao na ono, što je tobože i najvažnije i čovjekov smisao postojanja.

Misao, da čovjek živi samo i isključivo od kruha, najveća je zabluda, oko koje se okreću i roje i ostale zablude čovjekova vrednovanja života.

Iz ove misli, po kojoj je čovjek samo proizvođač materijalnih dobara, a kao takav sam svoj stvoritelj, jer se razvojem i napredkom proizvodnih sredstava razvijaju i napreduju i sve ostale djelatnosti i kulturna dostignuća, rađa se nova zabluda u ponižavanju čovještva u čovjeku — preuzetnost u vlastite snage razuma i volje. Čovjek sve može i zna. On je div i gospodar prirode. Njemu nitko ne treba. Ni o kome nije ovisan i nikome ne odgovara.

Svijest o vlastitoj veličini i sposobnosti, da samome sebi dostaje i da stvori takvo stanje u svijetu ljudskih zajednica, koje znači pravi raj — obilje potrošačkih dobara u prekomjeri i za sve jednako, a bez ikakvih nastranosti prisvajanja i zloupotrebe, dovodi do najveće i najstrašnije zablude — čovjeku ne treba Bog. Čovjek je obračunao s Bogom i sa svakom

religioznošću. Isključio je riječ poklonstva i zahvalnosti iz svog riječnika.

Ovo je trostruko lice temeljne zablude za koju se čovječanstvo u svojoj dugoj povijesti na zemlji oduševljavalo i oduševljava. A da stvar bude još porazni-ja za same ljude, koje takvo gledanje na smisao ljudskog života na zemlji oduševljava, pa ga nazivaju naprednim, treba spomenuti, da ta privlačiva misao nije nikla u ljudskoj pameti. Njome je čovjeka darivao najveći mrzitelj čovjeka sotona, kad je rekao u raju: — Jedi zabranjeno i ne boj se ništa. Smionost, kojom si se usudio posegnuti za zabranjenim, učinit će te, da budeš znao i mogao, postat ćeš neovisan i slobodan!

Jednom drugom zgodom, ubojica ljudi od početka, pokazat će jasnije i točnije, kako je on otac zablude s trostrukim licem, kad bude Krista kušao i govorio: — Reci, da ovo kamenje postane hljeb... Baci se dolje s vrha hrama i ništa ti se ne će dogoditi... Padni i meni se pokloni... (Mt, 4,1-11).

Pali anđeo dobro zna, kako bitnost ljudske naravi treba razčovječiti i potpuno poniziti. Zna, da je čovjek stvorenje Božje i kao takav nužno postavljen u trostruki odnos: prema svijetu, prema sebi jednakima i prema Najvišemu.

Razumnost i sloboda ljudske naravi, a to su vlastitosti ljudske duše, postavljaju čovjeka na sredinu između stvorenja prirode s jedne strane i duhovnog svijeta s druge strane.

Po tijelu, čovjek je dio materijalnog svijeta i potrebna su mu materijalna dobra za uzdržavanje tijela. Zbog toga Objava i kaže, da je čovjek napravljen od gliba zemaljskoga. Ali čovjek je i duh, jer mu je Stvoritelj dao upravo po dahu života, da bude slika i prilika svoga Stvoritelja, sposoban spoznavati i slobodno se u djelovanju usmjeravati. I baš zato Objava i kaže: — Zagospodari svijetom... Zavladaj stvorovima — Služi se čitavim stvorenim svijetom. Priroda sa svojim bogatstvom zakonitosti neka ti je radionica, u kojoj će tvoja razumnost kao vlastitost duše moći djelovati.

— Zagospodari... Da, to je poziv čovjeka kao tjelesno duhovnog bića u odnosu prema čitavoj prirodi stvorenja... Ali treba dodati, da to čovjekovo djelovanje ima dvije značajne dimenzije, dva bitna ograničenja...

Ponajprije Bog je rekao: — Nije dobro da je čovjek sam. Načinimo pomoćnicu, koja mu pristaje. Stvaranjem žene pomoćnice, čovjek dobiva jedan novi odnos u zavladavanju prirodom — društveni element. Zavladaj, ali u društvu s drugima. Nije samo tvoje nego i drugih oko tebe. Pripada mnogima. Na mjesto samoživosti i sebičnosti dolazi altruizam i ljubav, priznanje prava i drugima baš kao i sebi (Post 2,18).

No, a da se ovo dvoje — zavladaj, ali ne sam nego i s drugima, uzmogne pravilno i skladno razvijati, Bog je svojoj slici na zemlji — čovjeku uz šest dana na zagospodarenju svijetom stvorenja dodao i jednu bitnu dimenziju, koju Objava izražava riječima: — Sedmi dan posveti Stvoritelju i Bogu svome! Drugim riječima, kako to lijepo zapaža Gvardini: — Bog je čovjekov život ritmizirao između šestodneva zagospodariti svijetom i sedmog dana poklonstva Najvišemu (Post 2,2).

U tome je Božja zamisao o čovjeku. U tome je pravilan razvoj čovjekove pojave na svijetu i istina o njegovu značenju. I jer to sotona dobro zna, zato je lukavo udario upravo na ovo bitno u čovjeku, kako bi postigao, da čovjek sam sebe razara i ponizuje, razčovječuje i vječno uništava. Ostavio je čovjeku ono: — zagospodari!, a posve prekrižio ono: — Bogu se svome klanjaj i Njemu jedinome služi!

— o —

Nikada u novijoj ljudskoj povijesti nije zabluda s trostrukim licem rođena u zemaljskom raju tako porasla u svojoj vrijednosti pred očima svijeta kao upravo u prošlom stoljeću. Isticanjem materije kao jedine stvarnosti, koja postoji, a nijekanjem svake pomisli na Boga kao Stvoritelja i Početnika svijeta i života, ro-

dili su se nazori, koji su čovjeka proglasili božanstvom i kao takova sposobnim da sam odlučuje svojom životnom sudbinom. Kršćanstvo se izrugivalo kao preživjela praznovjerica, kojoj nema mjesta u svijetu napredka znanosti i tehničkih mogućnosti razvoja sredstava za udoban i sretan zemaljski život. Objava se smatrala djelom ljudskim, a povijesni Krist — mitskom pričom. Grijeha nema, odgovornost ne postoji, pakao je izmišljotina, a nebo je prepušteno vrapcima. Svi društveni odnosi stavljeni su pod upitnik, jer je čovjek produkt prirode, a obitelj i brak tek završni čin razvoja iz takvih odnosa, kad je vladao promiskuitet — sve žene su pripadale svima i nikomu, a obitelji nije bilo.

U tom Babilonu zabluda, kad su sve prave ljudske vrijednosti okrenute na glavu i kad su se i vjernici Crkve pitali, kako će sve to svršiti, dogodilo se, da je Gospodin potaknuo svoga namjesnika na zemlji, papu Pija IX., da on svojim vrhovnim učiteljskim ugledom proglasi već potpuno sazrelu vjersku istinu o bezgrješnom začeću Djevice iz Nazareta. I Pijo IX. je to učinio. Na sablazan čitavog naprednog svijeta usudio se reći 8. prosinca 1854: »Ugledoh Gospodina našega Isusa Krista, blaženih apostola Petra i Pavla i Našom izjavljujemo i definiramo da je nauka, koja drži, da je preblažena Djevica Marija u prvome času svoga začeća posebnom milošću i povlasticom Božjom, gledajući na zasluge Krista Spasitelja ljudskoga roda sačuvana netaknuta od svake ljage istočnog grijeha, da je ta nauka od Boga objavljena i zato je svi trebaju čvrsto vjerovati!«

Ono što je slijedilo iza ovoga papina čina proglašenja vjerske istine Marijina bezgrešnog začeća, pokazuje, kako je Bog uistinu neizreciv u svojoj mudrosti i svojom apsolutnom i božanskom moći. Nasuprot svim zabludama, koje su se podigle da čovjeka razčovječe i potpuno unište Božju sliku u njemu, Bog je izdigao lik svoga najdražeg svorenja. Podigao je Majku svoga Sina i pokazao je ljepotu njena bezgrešnog čovještva. Pokazao ju je u isto vrijeme kao ljudsko

stvorenje koje je mlađe od grijeha, jer na njoj grijeh nije imao svoj udio, pa je prema tome praslika i uzor čovjeka, kakvim ga je Stvoritelj zamislio i ostvario u Adamu prije grijeha. A s druge strane Bezgrješna pokazuje, da Božja ljubav prema čovjeku još uvijek postoji, jer je Bezgrešna u svoj svojoj ljudskoj ljepoti sva sveta i Bogu draga radi smrti Kristove na Križu, radi Isusova Spasiteljskog djela. Bog je spasio čovjeka i želio ga spasiti. Založio je za ljude svoga vlastitog Sina kao nevinu žrtvu i jedinog Posrednika. Da je Isus doista posredovao i želi posredovati, a tome svjedoči Bezgrešna, jer je upravo na svojoj Majci svoje otkupiteljsko posredovanje ostvario na najsavršeniji način. Toliko Mu je draga radi nas ljudi, da ju je očuvao od istočne ljage.

Marijina povlastica slobode od ljage istočnog grijeha svjedoči: Postoji grijeh, istočni i osobni, postoji otkupiteljsko Božje djelo, Crkva je Kristovo djelo, ovlaštena čuvarica božanske istine i djeliteljica spasenja. Objava je doista Božja riječ i vječna istina, na koju se može osloniti svaki čovjek, koji traži odgovor na najvažnija pitanja o svojoj životnoj egzistenciji i o životnom smislu.

I tek je ta vjerska istina službeno istaknuta a bezgrešna Majka, kojoj je Gospodin Isus predao brigu za svoju Crkvu potrudila se, da sama svojim neposrednim zahvatom potvrdi ono, što je papa rekao.

Samo četiri godine kasnije Bezgriješna se osamnaest puta spušta na Masabjelsku pećinu kod Lurda, da se preko neuka i nepismena djeteta, preko Bernardice Soubirous objavi i predstavi svijetu riječima, što ih neuka Bernardica nije mogla razumjeti. Na Blagovijest — 25. ožujka 1858. — bijela je Gospođa, sklopljenih ruku na prsima, oborenih očiju, sva svjetla i sjajna kazala: — Ja sam Bezgriješno začeće!

Nazvala se izričito nazivom, koji joj je vjera Crkve dala. Dala je potvrdu istinitosti učenja, po kojem je očuvana od ljage istočnoga grijeha u prvom času svoga začeća. A da je to doista Ona bila i da su isti-

nite sve njene poruke svijetu, Bezgriješna je otvorila izvor vodu ispod Massabjelske pećine i započela čudesnim ozdravljenjima, koja već sto godina neprestano traju.

I što je najznačajnije za sva njena dolaženja u ukazivanjima u Lurdu: Bezgriješna je osamnaest puta dolazila na isti način: pojavilo se najprije veliko svjetlo, zatim Njezin lik, a iza Njenog odlaska svjetlo se posljednje gubilo. Bivalo je to redovito oko podneva.

Nije li to znak, koji za sebe govori? Nije li to isticanje onoga, što je apostol Ivan za Bezgrješnu napisao u knjizi Otkrivenja: — Veliki znak na nebu: Žena obučena u sunce to sunce je Njezin Sin, Svijetlo svijeta, jedina Istina, koja svojim svjetlom obasjava svaki stvoreni razum i pokazuje mu put k vječnim vrednotama života (Otk 12,1).

Marijino prijestolje je u suncu, jer je Sunce Isus svjetlo i sjaj bezgrešne ljepote Marijine. Bezgrješna je postavljena između svoga Sina Isusa i svijeta, da preko Nje možemo doći k Suncu pravde i opravdanje k Isusu svome Spasitelju i k svojoj milosti.

Bezgriješna nam je dana kao svjedočanstvo i znak, kako nam je spasiteljska ljubav Božja sklona i blizu. Potrebno je samo: prihvatiti ruku Bezgriješne i pustiti da nas Ona povede na izvore kršćanstva, kako bismo u snazi svetog krsta, po ispovijedi, blagujući Kristovo tijelo na pričesnoj klupi, molitvom i odricanjem, djelima ljubavi, a pod vodstvom Crkve, mogli ostvariti kraljevstvo Božje u svojoj duši i doći k Bogu Ocu, po Sinu i Duhu Svetomu, vrednujući život u njegove tri osnovne dimenzije kao suradnici Božji u dovršavanju svijeta na sliku ljubavi kao što je taj svijet stvorenja i djelo Boga Ljubavi.

Dogma Bezgriješnog začeća u ovih sto godina stvarno znači obnovu Crkve na svim njenim područjima i navještaj je budućnosti u kojoj će slaviti slavlje Njezino bezgriješno Srce nad jedinim neprijateljem svijeta nad sotonom — početnikom tame, zla i grijeha.

Majka otkupljenih

Dobrota Božja ulazi u Crkvu preko Marije.

To je razlogom, da apostol Ivan, najneposrednije povezan s Bezgrješnom, ističe, kako je u času Isusova umiranja pod Križem na Golgoti stajala Isusova Majka.

Stajala je pod Križem, jer je to veliki čas Njenog Djeteta. Čas Njegova konačnog obračuna s jedinim neprijateljem Božje slike u čovjeku. Nalazila se pod drvetom sramote i boli, patnje i umiranja, da tako kao nova Eva surađuje s novim Adamom čovječanstva u djelu spasenja.

Na početku ljudskog roda iz boka je Adama u snu izašla Eva, majka svih živih, a na Golgoti iz boka Krista umrloga rodila se Crkva, koju je u punini predstavljala Marija.

Njoj je Njen Sin namijenio najčasniju ulogu, da bude Majka svih otkupljenih, Majka Crkve, Pozvao ju je, da zajedno s Njim trpi i postane družicom Njegove muke i boli.

Povezana s Kristom od vijeka kao Njegova Majka po preodređenju za milost božanskog materinstva i radi toga na najsavršeniji način preotkupljena posebnim očuvanjem od istočne ljage najsposobnija je da sudjeluje i u djelu Otkupljenja.

Njeno je materinsko Srce, sve čisto i sveto, pokrenulo Srce Sina Božjega po utjelovljenju i osposobilo da postane bolna ljubav za spas svoje ljudske braće, zato je upravo to majčinsko Srce bezgrješne Djevice pozvano, da poput Abrahama žrtvuje svoje Najmilije kako bi se iz te boli rađanja na Golgoti rodio božanski izvor života i naklonosti Božje za svu djecu griješnoga Adama.

Ako je točno, da je ljubav mjerilo boli, jer se bol rađa iz ljubavi, onda je sigurno, da nitko uz Isusa nije toliko patio i osjećao s Njime dubinu boli kao Njegova Majka Marija, jer nitko od stvorenih ljudi nije tako duboko ljubio i bio sposoban ljubiti Isusa, kako Ga je ljubilo prečisto Srce Bezgrješne. Zbog toga sv. Lovro Brundiški s pravom veli: — Marijin duh bijaše duhovni svećenik, kao što je Križ bio oltar, a Krist žrtva. I premda je Kristov duh bio glavni svećenik, ipak je Marija s Kristovim duhom bila jedno, jedan je duh bila s Njim, kao jedna duša u dva tijela. Zbog toga je Marijina duša zajedno s Kristom na oltaru Križa vršila svećeničku službu i Kristovu žrtvu prinosila vječnome Bogu za spas svijeta«. (Mar 183).

U času dakle, kad Isus trpi i umire na Križu da učituje najvišu ljubav prema Bogu, jer je događaj na Golgoti:

— Čas ljubavi Oca prema ljudima:
— Bog je toliko ljubio ljude, da im je dao svoga jedinorođenog Sina (Iv 3,16),
— Čas Isusove ljubavi prema svojima:
— Pred blagdan pashe, znajući Isus, da mu je došao čas, da prijeđe iz ovoga svijeta k Ocu, kako je ljubio svoje koji su na svijetu, zasvjedoči im izvanrednu ljubav (Iv 13,1).
— To je čas Isusove ljubavi prema Ocu: dolazi poglavica ovoga svijeta, ali na meni nema ništa, nego da pozna svijet, da ljubim Oca, i kako mi je zapovijedio Otac, onako činim (Iv 14,30—31).

U tome, dakle času Isus želi, da bude zajedno s Njim i Marija kao apsolutno privilegirano Božje stvorenje.

Golgota kao čas objave potpune ljubavi Božje, očitovanje slave Isusove, ostvarenje Pisma, pobjeda nad đavlom, očitovanje je i položaja, koji Djevici iz Nazareta upravo Golgota namijenjuje.

Patnik s vrha Križa gleda svoju Majku pod Križem. Gleda je u društvu s najdražim učenikom. Prilika je to, da kao Posrednik između neba i zemlje upravo sada, kad je poglavica ovoga svijeta izbačen van iz svoga kraljevstva, dade svojoj Crkvi svoju oporuku i da testamentarno zapečati svoju spasiteljsku ljubav braći svojoj ljudima.

Nikada se On za vrijeme svoga javnog djelovanja nije prema svojoj Majci odnosio familijarno, kako bismo to očekivali. No ne zato, što svoju Majku, ne bi i osjetno ljubio. Njegova je životna zadaća, da se objavi svijetu kao Učitelj i da istakne volju svoga Oca kao ono najvažnije i najznačajnije. Zbog toga na svoju Majku gleda kao na Onu, kojoj je nebeski Otac namijenio poslanje daleko dublje od onoga, da bude samo Majka Isusu kao utjelovljenome Bogu i čovjeku. Isus ističe Marijinu veličinu u tome, što vjeruje Bogu i što postojano vrši Božju volju. U tome je i Ona Isusu najbliža i najdraža. Po tome se Ona potpuno poklapa s Njegovim poslanjem i ulazi u djelatnu zajednicu s Njegovim spasiteljskim poslanjem.

Gledajući je dakle s Križa kao potpuno spremnu izvršiteljicu Božje volje, koja i u ovome času potpune tame trpljenja za Njeno djevičansko i vrlo osjetljivo Srce za bol i patnju stoji pod Križem s dubokom vjerom: sve se ovo upravo tako mora dogoditi, jer je sve to baš tako potrebno i dobro, Isus joj progovara: — Ženo, evo ti sina! (L 19,25).

Naziva je — ženo!, da i ovo bude jasna objava, kako se navještaj potpune pobjede ženina potomka nad lukavom zmijom upravo izvršuje. Marija je ta žena, čije sjeme je u potpunoj opreci sa sjemenom zmijinim. Marija je žena najljepšeg Djeteta, jer je Njeno Dijete Sin Božji i kao takav sposoban satrti glavu paklenoj zmiji.

Riječima: evo ti sina! Isus svojoj Majci predaje plod svoga otkupiteljskog djela, predaje joj brigu za sve one, koji će poput Ivana postati djeca otkupljenja, djeca Božja i dionici naklonosti Božje.

Mariji, koja je najsavršeniji plod otkupljenja, jer je Bezgrješna, i kao takova dostojna Majka Spasiteljeva, Isus predaje svoju Crkvu, ovlašćuje je, da bude Majka i otajstvenog Krista kao što je i povijesnog Krista Isusa.

— Sinko, evo ti Majke! Objava je to Spasitelja svijeta, da između sebe i nas postavlja Mariju, svoju Majku, da nam Ona bude Majka u rađanju za božanski život. Krist s Križa želi i određuje, da se po Mariji svijet diže k Bogu. Ona je naša Majka jer je posrednica između nas i Krista.

Drugim riječima Marija služi Kristu posredniku između Boga i ljudi, da On može ući u život Crkve. I sve što je Bog učinio Mariji učinio je radi Crkve, jer ju je odredio da bude Majka otkupljenih, kako je i Majka Otkupiteljeva. A sve što Marija kao Majka otkupljenih čini za Crkvu, čini to radi Boga, da mi preko Nje posižemo za Bogom i u Njoj štujemo Boga.

»Marija je vrata nebeska i Isus je vrata nebeska. Međutim, Marija je vrata, preko kojih Krist dolazi među nas, a Krist je vrata, preko kojih mi dolazimo k Bogu. Jednako, Krist je vrata, jer je Posrednik između Boga i ljudi, Bog i čovjek; Marija je vrata isto tako, jer je posrednica između Krista i vjernika. I kao što je Krist Posrednik Božji, ima narav Božju, na isti način Marija, posrednica Kristova, posjeduje svetost Kristovu. Ona je zato čista i bez ljage kao Krist (Mar 493).

Slobodnim prihvaćanjem materinstva Marija predaje Kristu u ruke njegovo novo kraljevstvo, to jest Crkvu. Po Djevici Krist postaje glava vjernika, jer je preko Djevice primio čovještvo utjelovljenjem i tim čovještvom svladao sotonu. Marija, dakle, radi u ime ljudskoga roda, Ona uvodi Krista u ljudski rod. U njoj ljudski rod započinje svoj život Kristove Crkve. U Mariji je Crkva kao gorušićino zrno, koje je najmanje od svega sjemenja, ali kad poraste, ptice nebeske dolaze da se odmore na njezinim granama.

— o —

Dobrota Božja ulazi u Crkvu preko Marije, jer je Marija Majka otkupljenih. Ona je postavljena između Krista i Crkve. Krist je predao Mariji Crkvu: — Ženo, evo ti sina!, da je Ona posvećuje, i da je onda svetu primi iz Marijinih ruku. Marija je Majka Crkve i njezin uzor. Uzdignuta je na nebo kao ideal vojujuće Crkve, njezina Posrednica. Krist ljudima vraća »život« po Mariji, jer je Njezin Sin. Po Mariji primamo udio na plodovima života. Marija je uzrok vječnog života. Kao Majka Otkupiteljeva Marija je doista Majka svih otkupljenih, koji žive u Crkvi. U Marijinu preodređenju Bog daje uzor i primjer, tip Crkve, svih izabranih. U Mariji je na najstvršeniji način zacrtano i ostvareno ono, što Bog namjerava ostvariti u Crkvi. Marijino preodređenje izražava Njeno poslanje u Crkvi. I baš zato je istinito, utješno i spasonosno saznanje: — Dobrota Božja ulazi u Crkvu preko Marije, jer je Marija Majka otkupljenih! Crkva od prvog trenutka gleda Mariju kroz Isusa i Isusa kroz Mariju! (Papa Ivan Pavao II, Enc. Salvatoris Mater, broj 26).

— o —

Marija je u tolikoj mjeri Majka otkupljenih, povezana s Crkvom na zemlji, da gdje nema Marije nema ni Crkve, i gdje prestane štovanje Marije Majke otkupljenih, ondje i život Crkve gasne. I kao, što su Izraelci postavljali svu svoju nadu u kovčeg zavjetni, tako Crkva, narod Božji na zemlji osjeća da je njezin spas iza Krista vezan uz Djevicu Mariju.

Nije li to i sama Djevica izrekla, kad u svojoj zahvalnoj pjesmi Bogu, oduševljenom poniznošću ponavlja: — Blaženom će me nazivati sva pokoljenja ... (Lk 1,48)? Ovdje Marija nadahnuta Duhom Svetim priznaje i proriče, da će Crkva stajati kroz sva pokoljenja, jer će Crkva kroz sva pokoljenja pjevati slavu Bezgrešnoj, i to kao zahvalno priznanje da Njoj kao Isusovoj Majci duguje svetost i svoju jakost. Opstanak Crkve povezan je sa prisutnošću Marijinom u Crkvi. Marija je Posrednica Crkve, jer joj je tu zadaću dao sam Bog, kad ju je učinio Majkom otkupljenih. Bog sam hoće da Crkva časti Mariju.

I Crkva je časti. Od dogme njezinog bezgrješnog začeća preko dogme njezina slavnog uznesenja na nebo s dušom i tijelom, preko posvete svijeta Njezinu bezgrješnom Srcu do službenog naziva »Majkom ka-

toličke Crkve«, kako ju je papa Pavao VI. upravo sada na završetku trećeg zasjedanja drugog Vatikanskog sabora svečano prozvao i želi, da je se tako naziva, Crkva slavi, časti, zaziva i štuje Bezgrješnu kao Majku otkupljenih. Marija je naša Majka u redu milosti i ne umanjuje jedino Kristovo posredništvo nego pokazuje Njegovu snagu.

Oko Njezinog bezgrješnog i materinski brižljiva Crca okupljaju se sva djeca Križa, da joj zahvalno kliču:

— Ti slavo Jeruzalema!
Ti radosti Izraela!
Ti časti našega naroda! (Jdt 15,9).

Marija danas više nego ikada postaje snažan magnet, koji privlači razčovječena ljudska srca, da preko Nje nađu opet put k Spasitelju svijeta i osjete svu ljepotu milošću Križa obnovljena čovještva.

Bezgrješna Djevica s Massabjelske pećine i bijela Gospođa s irijske kotline u Portugalu kao Majka otkupljenih postaje najdraža Pojava naših dana, kojoj zahvalna djeca Crkve neutrudivim zanosom i žarkom ljubavlju neprestano pjevaju:

— Zdravo Kraljice, Majko milosrđa, živote, slasti i ufanje naše, zdravo!

O blaga, o mila, o slatka Djevice Marijo!
Ženo, evo ti sina!
Majko otkupljenih, ne zaboravi nas!
Mi smo Tvoji putnici, daj pogledaj nas!
Majko Crkve, blagoslovi nas!
Svome nas Sinu preporuči.
Svome nas Sinu izruči.
Gospodarice i Majko naša!
Umnoži našu vjeru,
Učvrsti ufanje,
povrati mila Majčice,
izgubljene sve!

Utočište grješnika

Ima jedna riječ, koja se nikako ne može dovesti u vezu s bezgrješnom Majkom.

To je riječ — pravda!

Ona je samo njezino ogledalo.

Kao Majka Suca Marija može utjecati na njegovu Pravdu, a kao Majka Milosrđa Marija može zadobiti milosrđe.

Marija je milostivo postavljena između Pravde i Milosrđa.

* * *

Dva puta se u povijesti svijeta spominje, da su moćni kraljevi obećali ženi polovicu svoga kraljevstva.

U prvom slučaju obećao je to Herod plesačici Salomi i posljedica je bila — odrubljena glava Ivanu Krstitelju, potekla je nevina krv.

U drugom slučaju kralj Asver obećaje Esteri polovicu svoga kraljevstva radi njene ljepote, a Estera traži život i spas za svoje sunarodnjake Židove.

Vjekovima su crkveni učitelji učili, da Gospodin Isus polovicu svoje vlasti — kraljevstvo Pravde — čuva za sebe, a drugu polovicu — kraljevstvo milosrđa — prepušta svojoj Majci.

I dok je Marijinu molbu na svadbi u Kani kazao svojoj posrednici Majci, kad Ga je molila, da pretvori vodu u vino, kako njegov čas još nije došao, to jest, da Ona ne može utjecati na izvršenje Njegova Mesijanskog poslanja, tri godine kasnije, kad se nije pretvorila voda u vino, nego vino u krv, Isus je izvršio svu Pravdu, ali je polovicu svoga kraljevstva predao nama

dajući nam ono, što nam nitko drugi ne bi mogao dati, dao nam je svoju Majku: — Evo ti Majke!

Jedini izvršitelj Pravde, koja je pred vječnim Bogom govorila protiv nas, daje nam svoju Majku, da nam bude u svemu kao Majka, ljubav, samilost, razumijevanje, milosrđe i utočište. Duboko ranjena usred Srca Marija zna i može najbolje posredovati pred Pravdom svoga Sina da ih zaštiti kraljevstvom Milosrđa, što joj ga je Sin predao.

Zalog najviše ljubavi pravednog Boga prema grješnoj ljudskoj djeci upravo je Djevica Marija, milosrdno umetnuta između trnove krune i tako teško mučenih grijehom osiromašenih i praznih ljudskih duša kao znak, da Bog ne će smrti griješnika nego da se obrate i žive.

Marija je pozvana od vječne Pravde, da bude nositeljica Milosrđa, dok svi njezini sinovi ne budu poistovjetovani s njenim Sinom. Ona sabire agonije naših duša i u srcu Majke pruža nam Križ kao najviši dar božanskog Siromaštva ljudskom Siromaštvu.

Čitavom svojom pojavom Marija kao Majka trajno je svjedočanstvo, da je Bog neizmjerni ocean Bitka i zato svetost, ali jednako tako i neizmjerni ocean Ljubavi, i zato bezgranično više majka od svih majki. Sva nježnost u srcu majki dolazi iz ovog božanskog izvora, a Marija nam je dana, da se u Njoj kao u jednom živom sakramentu, vidljivu znaku, očituje sva materinska nježnost Boga — Majke!

Dosljedno: ljudska se duša bez straha može dići prema veličanstvenom Bogu upravo po Djevičinu srcu, svijesna, da nam je Bog upravo Mariju dao, da nas Ona kao Majka dovodi k Njemu kao djecu svoga nebeskoga Oca.

* * *

Poznato je, da postoji uzajamni odnos među oprekama. A to znači: bogataš pomaže siromahu, zdrav njeguje bolesnika, učenjak poučava neuka, bezgriješan pomaže griješniku.

U majčinom srcu se nalazi jedinstvena sposobnost uzajamnosti u oprekama, jer ništa ne može obeshrabriti majku, a da ne posreduje pred očevom pravdom i da ne brani krivca moleći oproštenje i samilost. I dok otac gleda više na prekršaj, majka gleda više na osobu. Njeno je srce puno samilosti za sve one, koji su skrenuli s pravoga puta i pogriješili.

Tokom svih vjekova kršćanstva Marija je u Crkvi Božjoj na zemlji uvijek bila karika među dvijema karikama: između vječne kazne pakla za grješnike i sveopćeg neograničenog otkupljenja Njezina božanskog Sina — I jer je te dvije krajnosti ne mogu drukčije izmiriti osim putem milosrđa, Marija nije opraštala, jer to ne može, ali je zagovarala i molila kao što svaka majka zagovara i moli za svoje dijete pred očevom pravdom.

Marija je uvijek pomagala svojoj griješnoj djeci, da se oslobode nesnosnih životnih tereta i nađu put u milosrdno Srce Njena božanskog Sina. Uvijek je bilo brižljivo utočište griješnika, jer je za spas griješnika Njen Sin visio na Križu, a Ona stajala pod Križem duboko ranjena bolima u svome bezgrješnom Srcu.

I nema ni jedne nesretne duše ili griješnika, koji bi zazvao Mariju, a da mu se Ona ne bi smilovala. Svakome, koji je zazove, izliječit će rane duše.

Svaki grijeh je zločin povrede Božjeg veličanstva, a Marija je utočište. Za Nju kaže sv. Anzelmo, »da je postala Majkom Božjom više zbog griješnika nego li zbog pravednika.« A to nas ne bi trebalo ništa smesti, jer je i Isus o sebi govorio, da je došao više radi griješnika nego radi pravednika kojima ne treba pokore.

Sveti Efrem naziva Majku Božju »povlasticom slobode od grijeha i daje joj nadimak: zaštitnicom onih, što su na putu k izvršenju osude!«

Dobrota uvijek olakšava teret savjesti, a nikada ne baca kamen, da bi još povečala teret.

Marija je najbolja Majka, jer je bez ljage i istočnog i svakog grijeha, i baš zato ima tu ulogu, da pomaže pronaći i prikupiti griješnike, da im se Milosrđe smiluje i oprosti.

Gledajući je na tom poslu dobrote u Kristovoj Crkvi, netko je rekao: — »Ja sam uvijek zavidio ka-

tolicima, da imaju tu milu svetu Djevicu Majku, koja stoji između njih i Boga i koja kao posrednica djeluje, da tako pun strahopoštovanja sjaj Božjeg veličanstva postaje kud i kamo podnošljiviji nego bi inače bio. Ona pomoću svoje ženske nježnosti omogućuje, da božanska Ljubav struji na Božje štovatelje na način, koji je ljudskome shvaćanju razumljiviji i pristupačniji.« (Nathanael Hawthome). —

U svako vrijeme kršćanske povijesti oni, koji su nosili tešku krivicu na duši, a bojali su se približiti Bogu, ili oni, koji nisu stigli do Kristova božanstva, ili opet oni, koji su stigli, ali ih je oborio stid tako, da su ponono pali u svoju nesreću, utjecali su se k Majci Božjoj, da ih Ona digne iz ponora.

Prigodom smrti Bernarda Shaw pisao je pjesnik eseist W. T. Titterton: — Shaw je bio veliki prijatelj s jednom časnom majkom, koja je svaki dan molila za njegovo obraćenje. Jedanput joj je Shaw priznao svoju poteškoću: on nije mogao vjerovati u Kristovo božanstvo. Ali rekao joj je tapšajući je po ramenu, »ja mislim da će mi pomoći Njegova Majka«.

Shaw je ovdje prstom upro na veliku istinu, da oni, koji nisu još spremni da prihvate Krista kao posrednika između Boga i čovjeka, spremni su da dođu do istine putem Marije, koja će odigrati ulogu posrednice između prazne i osiromašene duše i Krista sve do onoga časa, dok napokon ne stignu u Njegov milosni zagrljaj.

* * *

Za nas, djecu grijeha, ništa na Bezgrješnoj nije tako utješno, privlačivo i drago, kao upravo to saznanje, da je Ona svima nama od Gospodina dana kao utočište, oslonac i milosrdna ljubav.

Opterećeni grijesima, puni praznine i straha pred vječnom Pravdom, ne nalazimo mira, ni sigurnosti ni ravnoteže, jer smo izvan svog životnog središta, bez Boga, lišeni oslonca i životnog smisla.

Grijeh nas je posve ogolio,. Uzeo nam je sve. Nemamo ništa. A od smokvina lišća uspjeha, umjetnosti, znanosti, napredka i rada za visoki standard života

slaba nam je utjeha, jer se živjeti bez Boga ne može. Bez vječnog života, sveopće istine i božanske ljubavi — a to je upravo definicija Boga, ljudsko srce ne može biti životno sretno.

Tko nam tu može pomoći? Tko nas može osloboditi od nagomilanih kompleksa pretjeranih napetosti između Božjih potraživanja i odgovora našega »ja« na njih? Tko drugi nego Marija, jedino utočište grješnika.!

Ta Ona je prihvatila božansko materinstvo ne kao osobnu odliku, nego kao predstavnica cijeloga ljudskoga roda. U poretku milosti Marijin pristanak »neka bude« znači ono isto što je i Evino odbijanje službe Bogu značilo za sav ljudski rod.

Ako se sjetimo da je Gospodin Isus putem na Kalvariju rekao: — Evo sad je sud svijetu. Sad će poglavica ovoga svijeta biti izbačen napolje! A to znači: žrtvom su tijela i krvi Sina Božjega ljudske duše otete đavlu i vraćene svome Bogu. Krvlju je Kristovom izbrisana zadužnica, kojom je đavao opravdavao svoja prava na ljudske duše. Boli su nedužnoga Jaganjca zamijenile muke čovječanstva, koje im je sotona spremio u dubinama pakla. To je bila konačna pobjeda neba nad paklom, Boga nad sotonom.

No, baš u toj pobjedi imala je Marija svoju odlučnu ulogu. Marija je dala Božjemu Sinu tijelo i krv, koja je postala miomirisna žrtva za spas čovječanstva iz đavolskog ropstva. Iz Marijina je Srca izvirala ona krv, koja je na Križu izbrisala grijehe svijeta, po kojima nas je đavao držao u svojoj vlasti. Marija je rodila i odgojila Božansko Janje, koje je na svojim leđima odnijelo na Križ grijehe svijeta.

Marija je učinila i više. Ona je svojim junačkim stavom pod Križem dala i svoj potpis, svoju zadnju riječ spasiteljskom djelu, koje se odigralo na Križu. Marija je svojim bolima pod Križem udarila kao krvavi žig uz taj svoj potpis. Ona je stala pod Križem kao slavna družica Kristova u boju i pobjedi nad sotonom. To je upravo onaj čas, koji je prorekao Bog u zemaljskom raju: — Ti ćeš, paklena zmijo, ujesti ženu za petu prema hebrejskom izvorniku, ali će ona

tebi satrti glavu! Marija je osjetila ugriz zmije, osjetila je, kad je mać boli prošao njezinu dušu. Ali je i sotona u taj čas osjetio, da se odigrava posljednji čas propasti njegova kraljevstva i vlasti na zemlji, da mu se satire na zemlji njegova paklena glava.« (P. Plasajec: Marijini dani, st. 73).

Tu je izvor Marijine uloge, da bude utočište grješnika. A ako dodamo, da je grijeh odvajanje čovjeka od Boga i otuđivanje ljubavi, onda nam baš Marija i s te strane može biti utočište, jer nas može razumjeti, u osjećaju praznine, koja zahvati dušu, kad je odijeljena od Boga. I to ne po tome, što bi Bezgrješna bila moralno odijeljena od Boga. Daleko je to od Marije, jer nema grijeha, ali Marija je fizički osjetila i doživjela gubitak Boga. Izgubila je Isusa samo za tri dana, i zna, što je taj gubitak značio za njenu majčinsku dušu i srce. Marija zna, što je taj fizički gbitak Boga u liku Njenog Sina značio po Njenu osobu. I baš zato upravo Marija može prići k svakoj griješnoj duši i sa svom nježnošću Majke reći: — Sinko, mi smo te žalosni tražili!

I još nešto! Da bismo se spasili, moramo biti u posvetnoj milosti. Ali da zazovem Mariju, koja je utočište griješnika ne moramo biti u posvetnoj milosti. I kao što je Marija bila predstavnica ljudskog roda, kad je dala pristanak na otkupljenje, tako je Ona još i sada predstavnica svih onih, koji još nisu u stanju prijateljstva s Bogom. Braći je Kristovoj lako zazivati nebeskoga Oca, ali to nije lako tuđincima i neprijateljima. Tu posreduje Marija, jer Ona nije samo Majka onih, koji su u stanju posvetne milosti, nego je Ona Majka i onih, koji to nisu.

* * *

Jednom je sv. Gema Galgani molila našega Gospodina za dušu nekoga griješnika. I kad je Gema ustrajala u svojoj molitvi za milosrđe, Spasitelj joj je nabrajao jedan po jedan od njegovih strašnih i abnormalnih grijeha. Na kraju je Spasitelj tri puta odbio Geminu molbu. Nato Mu je Gema rekla: — Onda ću

moliti tvoju Majku! Naš Gospodin je odgovorio: — U tome slučaju ne mogu odbiti! Jedan sat kasnije, grješnik, o kojemu je riječ, došao je pred svetičina ispovijednika i temeljito se ispovijedio.

Nasuprot sotoni, kome je pravo ime »Bez milosrđa« (Osea 1,6; 8), naša je Bezgriješna Majka »Ona, koja je dobila milosrđe«) Osea 2,1), i koja ga prema tome i dijeli. To je razlogom, da joj i mi danas i do konca svoga zemaljskog boravka na svijetu ponavljamo sa sv. Bernardom:

— Spomeni se, o predobrostiva Djevica, kako se nije nikada čulo, da si ikoga zapustila, koji se k tebi utekao, koji je tvoju pomoć zatražio!

— Po tebi je Marijo, napunjeno nebo, a ispražnjen pakao!

Utočište griješnika budi i moje utočište, da mogu izgovarajući u onom posljednjem času svoga života na zemlji riječi završetka zdravomarije: — Moli za nas grješnike sada i u času smrti naše! — čuti Tvoj majčinski — Amen! kao što je to čula Tvoja miljenica Bernardica Soubirous!

Sigurnost spasenja

Posvetna milost, koja nas snagom krštenja čini djecom Božjom, prijateljima Božjim, svetima i Bogu dragima, ne uklanja iz naših duša sudbonosnu posljedicu istočnog grijeha — mogućnost griješenja, sposobnost vrijeđanja Boga i gubitak Božje naklonosti.

Boravak u zemlji progonstva, a to je za svakoga od nas naš zemaljski život, znači nesigurnost i mogućnost vječne propasti u konačnom odalečenju od Boga.

Trostruki neprijatelj naše vječne sreće i spasenja: đavao, svijet i naše tijelo, neprestano nam prijete i preko požude tijela, očiju i oholosti života žele nam uništiti posvetnu milost i posve nas ogoliti pred Bogom tako, da Ga nikada ne bismo mogli gledati i u Njemu vječno uživati.

Zbog toga nas Objava neprestano podsjeća i opominje: — Život je ljudski na zemlji borba. Svaki je kršćanin ratnik, koji se bori s gospodarom tame i s njegovim suradnicima — svijetom i svjetovnim mišljenjem. Opirati se treba neprestano jak u vjeri, nepokolebiv u pouzdanju, a nada sve postojan u djelima ljubavi. Sa strahom i trepetom treba raditi oko vlastitog spasenja, jer primanjem opravdanja po svetim sakramentima nitko bez posebne objave Božje ne može biti siguran, da je i opravdan do konca svoga života.

Ustrajati u milosti do konca i konačno se pojaviti pred svojim Stvoriteljem u bijeloj haljini svetosti i naklonosti, sa slikom čovještva, koje nije iznakaženog grijehom i neprijateljstvom prema Njemu, to je tako

velika i značajna stvar, da je Tridenski sabor konačnu ustrajnost u stanju milosti nazvao »velikim darom«.

* * *

Veliki je dar i posve nezaslužen poklon prva milost, kojom smo uzdignuti u Božji svijet djelovanja i postali dionici same božanske naravi. A pogotovo je veliki dar milost konačne ustrajnosti, jer ta posve nezaslužena milost uključuje u sebi dvije velike stvari: postojano sudjelovanje s primanim djelatnim Božjim milostima čitava zemaljskog života i pretvarati ih u djelotvorne i zaslužne milosti; a od svega najvažnije jest u konačnoj ustrajnosti upravo to, da nas čas smrti, koji potpuno ovisi o Božjoj volji, nađe u stanju posvetne milosti i prijateljstva s Bogom.

Podudaranje časa naše smrti sa stanjem posvetne milosti u duši — to je veliki dar ustrajnosti, jer je Bog Gospodar našega života i određuje čas naše smrti, a mi smo tako slabi i skloni na zlo.

Nesigurnost smrti, koja svakog časa može uslijediti i mogućnost sagriješenja, kad se najmanje nadamo, to čini, da svaki od nas mora s najvećom ozbiljnošću misliti na konačnu ustrajnost i nastojati da ju sebi na neki način osigura.

* * *

Osigurati konačnu ustrajnost....

Da, čovjek na sve misli i u svemu se želi osigurati, samo na ovo najvažnije kao da potpuno zaboravlja.

Osigurava svoju kuću od požara, a svoje njive od vremenskih nepogoda. Plaća osiguranje za svoju starost. Osigurava svoj auto od nezgoda na putu, a i vlastiti život u slučaju nesreće da njegovi najbliži imaju neku pomoć i zaštitu u slučaju njegove iznenadne i nesretne smrti.

A zašto ne bi osigurao i svoju vječnost?

Zašto se ne bi pobrinuo da svome životu dade pun i vječno vrijedan smisao?

* * *

Osigurati svoju konačnu ustrajnost i naći se u stanju milosti, kad nadođe iznenadna smrt, a smrt uvijek iznenađuje i usamljuje svakoga čovjeka... Da li je to uopće moguće? Ima li za to neko pouzdano sredstvo, neka sigurnost, neki pouzdani vidljivi znak?

Ako nas Objava postojano uvjerava, da Bog ne će smrti griješnika nego da se obrati i živi, da vječno živi; ako nas Spasitelj uvjerava o ljubavi nebeskog Oca, koji nam daje jedinorođenog Sina, da nitko od nas ne pogine nego da imademo vječni život, da dođemo k Bogu i da se tako spasimo; ako je evanđelje Kristovo radosna vijest o Bogu Spasitelju, onda mora postojati i mogućnost osiguranja konačne ustrajnosti kao jedinog uvjeta spasenja i dolaženja k Bogu ljubavi i dobroti.

Konačna ustrajnost se može izmoliti i zaslužiti. A iznad svega postoji i vidljivo jamstvo konačne ustrajnosti — štovanje i ljubav prema Gospodinovoj Majci. Marija je sigurnost spasenja, sigurnost konačne ustrajnosti.

* * *

U franjevačkoj crkvi u Zadru vidio sam jednu veliku sliku, koja vrlo dobro predočuje upravo ovu misao: Marija je sigurnost spasenja.

U sredini slike prikazana je Majka Božja, kako svojim velikim i širokim plaštem zakriljuje slavnu Crkvu na nebu, vojujuću Crkvu na zemlji, i duše u čistilištu.

Pod plaštom Njene majčinske brige i ljubavi nalazi se općinstvo Svetih, jer je Ona — Majka Crkve. Ona je Majka Života i sva zabrinuta, da taj božanski život milosti i svetosti ne nestane iz duša njene djece. A ako je po slabosti nestao grijehom, da se opet vrati u dušu otkupljene cijenom predragocjene krvi Njezina Sina Isusa. Marija bdije nad milošću Božjom u našim dušama, i jer je sva oprečna đavlu, kojeg je Njezin Sin potpuno svladao na drvetu Križa, Njeno prečisto

Srce pomno pazi, da sotona ne upropasti ni jedno od njene djece.

Ona to može, jer je Majka Spasitelja i Stvoritelja svoga. Ona to i hoće, jer joj je sam Isus kao i naš i Njezin Spasitelj tu zadaću namijenio, kad joj je upravo s Križa kazao: — Ženo, evo ti sina!

Marija može osigurati svakome od nas milosti konačne ustrajnosti, da nas čas smrti nađe kao prijatelje i djecu Božju, jer je prema onome lijepome kipu u dubrovačkoj franjevačkoj crkvi Isus svoje ljudsko Srce dobio od Nje, koja je Njegova i naša Majka. Marija imade neograničenu moć na Srce svoga Sina, a našega Spasitelja. Njoj Isus ništa ne odbija. I kad Ona posreduje, tada se ulaz u Isusovo Srce širom otvara, a to Spasiteljevo Srce daje i najveću milost — dar konačne ustrajnosti.

Sveti oci ističu, da je i onaj obraćeni razbojnik na Golgooti dobio milost obraćenja i konačne ustrajnosti upravo posredovanjem Majke Božje.

Ako nas Marija zaštiti i za nas se zauzme, onda smo sigurno spašeni. Ako Marija posreduje, Isus nas neće odbiti.

A da Majka Božja uzmogne biti sigurnost našega spasenja, sigurnost naše konačne ustrajnosti, potrebno je Nju štovati i ljubiti. Marija nam mora postati Majka, na koju postojano mislimo, molimo joj se i častimo je. Njen primjer u službi Bogu treba nasljedovati. Napose Njenu postojanu vjeru i potpunu poslušnost u svim zahtjevima Božjim.

Bezgrješna Djevica je više od svih nas Bogu vjerovala i u svim prilikama života na Boga se oslonila. Bila je ponizna i vjerna službenica Božja, koja je od Betlehema do Golgote radosno i spremno ponavljala svoj »Neka mi bude!« Nikakva iznenađenja i poteškoće, nikakva trpljenja i boli, nisu je mogli odijeliti od Njenog Stvoritelja. Ranjena sa sedam mačeva u svome djevičanskom i bezgrješnom Srcu, Marija je ustrajala na putu, koji joj je Svevišnji zacrtao. Izvršila je sve, što je Bog od Nje tražio. I kad je po dovršenju zemaljskog putovanja radi sličnosti sa svojim Sinom

dušom i tijelom uznesena na nebo da bude proslavljena slavom, koju samo Bog može dati svojoj Najdražoj, Bezgrješnoj, Milosti punoj, Blagoslovljenoj nad sve žene, Majci svoga Sina, Pobjednici paklene zmije, učinio joj je to Gospodin, da nam bude Zagovornica, Posrednica i Zaštitnica, znak i sigurnost našega spasenja.

Njen bezgrješni lik sja pred nama kao privlačivo svjetlo, koje nas potiče, da se opiremo đavlu, svome mrzitelju i ubojici, i da mu nedamo pristup u dušu, iz koje je milošću Križa istjeran.

Bezgrješna Majka, dušom i tijelom na nebo uznesena, za nas je sigurnost proslave, koja je i nama osigurana od vječnosti, ako strajemo u borbi protiv sotone i njegova sljeparstva i obmana.

I nitko još nije propao, tko je Mariju štovao i u ljubavi zazivao. Marija je dovoljno moćna, da je svojim štovateljima osiguravala i konačnu ustrajnost.

Osigurat će je i svakome od nas, ako se u Nju, moćnu, pouzdamo, i pod Njezin majčinski plašt sakrijemo.

Žena obučena u Sunce, Majka Božjega Sina, uvijek Bogu draga, uvijek sveta, Bezgrješna, ne će nas zaboraviti, da smo je samo jednom Zdravomarijom dnevno pozdravili a pogotovo ne onda, kad nam je bila tako draga, da smo je slavili, veličali i svim srcem ljubili kao svoju najdražu i nezamjenjivu Majku —.

Marija je doista sigurnost našega spasenja i mi se pouzdajemo, da ćemo upravo po Bezgrješnoj Majci Isusovoj tu najveću milost konačne ustrajnosti i postići.

Bezgrješna nas ne može iznevjeriti.
I neće razočarati!

Ogledalo bez ljage

Ogledalo je zagonetna i priblačiva stvar. Svojstvo mu je, da vjerno odrazuje predmete, pokazujući ih u njihovu izvornom izgledu.

I nema čovjeka, koji ne bi volio ogledati se u ogledalu i bar jednom vidjeti svoje vlastito lice, pa bilo ono drugom i ružno i odvratno.

Ogledalo je potrebno, a kod nekih zanimanja i nenadomjestivo. Napose u ovo naše tehnizirano vrijeme.

* * *

Nas u ovome času ne zanima ogledalo, u koliko je materijalno oblikovana naprava, što služi za odbijanje i lomljenje svjetla. Ne želimo biti tehničari.

Nas ogledalo zanima kao pojam koji sadrži bitno svojstvo, da vjerno odrazuje zamisao svoga umjetnika ili majstora. Ogledalo nam služi samo kao slika, da lakše shvatimo misao, koju želimo predočiti.

Radi se naime, o jednoj nama vrlo dobro poznatoj i dragoj osobi, koja je čitavom svojom osobnom pojavom pravo ogledalo. Pred našim je duhovnim očima djevičanska Majka našega Gospodina Isusa, kojoj u potpunosti pripada naziv: Ogledalo bez ljage! Marija je ogledalo, čisto i netaknuto, u kojem se odrazuje izvorna misao Boga Stvoritelja o našem čovještvu. A u to se treba zamisliti i o tome izbliza razmišljati, da nam se onda u jasnu svjetlu pokaže ono najutješljivije, što našemu životu daje veličinu i vrijednost, dostojanstvo i poželjnost.

* * *

Nazvati Mariju — ogledalom bez ljage — to znači poći na izvore božanske zamisli o čitavom svijetu stvorenja, a posebno nas ljudi.

Apsolutno slobodni Stvoritelj, koji u sebi imade sve savršenosti u najvišem stupnju i ne treba ništa i nikoga da bude u samome sebi sretan, djeluje izvan svog božanskog života, jer želi svoju dobrotu preliti na druge, jer od svoje punine želi dati i drugima. Bog stvara samo zato, jer je Dobrota, koja se daje. A jer ovo dati se — znači — ljubiti, zbog toga se Božja ljubav nalazi na dnu stvoriteljskog Božjeg čina, kao jedino mogući odnos između Boga Stvoritelja i njegovih stvorenja. I to zato, jer ljubav čini Boga apsolutno neovisnim o stvorenjima, koji sve od Boga primaju, a stvorenja potpuno ovisna o Stvoritelju, jer ih bez Njega ne bi bilo.

Kao razumni i slobodni djelatni Uzrok Bog u svome djelovanju izvan svog božanskog djelovanja ima cilj, koji njegovo djelovanje želi postići. Taj savršeni uzrok Božjeg djelovanja, prvi u zamisli, posljednji je u izvršenju, jer je u sebi nešto tako veliko i savršeno da je potrebno najprije ostvariti mnoge manje i nesavršenije ciljeve, da se onda ostvari onaj posljednji, radi kojega su svi oni niži —.

A taj prvi pokretač Božjeg djelovanja izvan božanskog života ljubavi jest takvo biće, koje će izvan božanstva kao stvorenje moći ljubiti Boga na božanski način. Božja savršena ljubav želi Krista. Hoće stvorenje, koje će biti sjedinjeno s božanskom osobom Sina Božjega na taj način, da stvorena narav tog stvorenja bude potpuno predanje, ljubav i dar božanskoj osobi. Bog želi Krista kao pravog Boga i pravog čovjeka. Njegova stvoriteljska ljubav je usmjerena na utjelovljenje — na sjedinjenje božanske i ljudske naravi u osobi Sina Božjega.

A jer želi Krista kao čovjeka zato je u toj vječnoj odluci Trojstva sadržana i Majka tog Krista kao čovjeka. Zamišljena je i žena, koja će postati suradnica Božja u ostvarenju utjelovljenja.

Krist i njegova Majka nedjeljivo su povezani u odluci Stvoriteljevoj kao ono prvo radi čega Bog stvara svijet stvorenja. Na sliku Krista kao čovjeka zamišljena je njegova Majka, koja će Mu omogućiti da postane čovjekom.

Dosljedno: Marija kao Kristova Majka vjerno je ogledalo originala — savršeno je ostvarenje onakova čovještva, kakovim ga Stvoritelj želi ostvariti u svome Sinu kao utjelovljenom čovjeku.

Marija kao vjerno ogledalo čovještva, što ga je preko Nje trebao primiti i Krist kao Njen Sin, ostaje u svome izvornom čovještvu vjerna originalu — Kristu — i onda, kad je sotona kao neprijatelj originalne zamisli i ostvarenja tog čovještva u prvim ljudima to čovještvo iznakazio grijehom i ljagom istočnog grijeha kao gubitkom milosti i svetosti čovjeka pred Bogom učinio da ta ljaga rađanjem prelazi na sve Adamove potomke.

Marijino čovještvo u svome ostvarenju u času začeća ostaje u originalnoj ljepoti, posve netaknuto čisto i savršeno, onakvo, kako ga je Bog od vijeka zamislio. Ljaga obiteljske baštine Adamove djece na Marijinu čovještvu nema pristupa, premda je i Marija potomak Adamov. Sjeni zla i grijeha na Marijino čovještvo spriječio je pristup Njen Sin kao najsavršeniji posrednik i Spasitelj. Njegov dolazak na svijet po utjelovljenju grijehom u zemaljskom raju nije spriječen, kako se slijepi zavodnik i lažac sotona nadao. Naprotiv! Bog Ljubav u svojoj svemoći posjeduje mogućnost, da svoju vječnu zamisao Krista ostvari i protiv grijeha. Krist postaje najprije Isus, bolna ljubav bolnog Srca, da onda na koncu svijeta postane slavni Krist Kralj — vladar svega stvorenja. Isus, Spasitelj i spasenje, postaje prijestolje Kristu Kralju. I na taj način Božja ljubav prema čovjeku, zamišljenu i stvorenu na sliku svoga utjelovljenog Sina, postaje još veća. Svjedočanstvo pak te osobite ljubavi Boga Ljubavi, koji u svome Sinu kao čovjeku ljubi sve ljude i želi ih uči-

niti svojom djecom i dionicima svoga božanskog života jest upravo Marija kao vjerno ogledalo originalnog čovještva usprkos istočnog grijeha. Njoj je svemoćna ljubav Boga Spasitelja namijenila i dala snagu spasiteljske ljubavi Isusa, Spasitelja svijeta, na tako poseban način, da radi te spasiteljske žrtve Isusa Spasitelja i patnika s Križa, Marija nije postala plijen đavlove mržnje. Njeno čovještvo nije okaljano ljagom griješnosti i neprijateljstva s Bogom. Marija je preotkupljena, da bude netaknuti original čovještva kakvim ga je Bog zamislio i hoće za svoga Sina. U Njoj to čovještvo sja u svoj svojoj ljepoti i privlačivosti. Marija je izvornik — čovještvo prije grijeha i zato je jedan francuski pjesnik vrlo, duhovito zapazio, kad je Bezgrješnu nazvao: — Mlađa od grijeha!

* * *

Kad dakle kažemo za Mariju: — Ogledalo bez ljage, to taj naziv pokazuje da je Marija original onakva čovještva, kako ga je Stvoritelj zamislio i u zemaljskom raju ostvario. Ostvarenje je čovještva, koje se ponizno priznaje ograničenim i o svome Bogu potpuno ovisnim.

Nastoji svoju ovisnost pretvarati u postojanu i vjernu službu pokoravanja Božjim stvoriteljskim odredbama — ljubiti svoga Zakonodavca i klanjati Mu se kao svome Stvoritelju. Spremno je osloniti se na svoga Boga nepokolebivom vjerom, jer ga ne vidi, a posve se oslanja na riječi dovoljno zajamčene Njegove Objave. Čovještvo je to, što se rascvijetava u najljepši cvijet religioznosti djelima ljubavi.

I jer je Marija original, izvornost od Boga zamišljena čovještva, zbog toga nam Bog neprestano stavlja pred oči upravo Mariju, da se u Nju ugledamo, o Njoj razmišljamo, za Njom se povodimo i nasljedujemo je.

Marija je izvorno ogledalo čovještva, kakvo Bog hoće i kako se Stvoritelju sviđa. I kao vjerno ogledalo Bogu draga čovještva, Marija poziva na religioznost, na onu fiat liniju, gdje se čovjek radosno priznaje Božjim stvorenjem, o Bogu posve ovisnim, radosno spremnim, na sve Božje zahtjeve stavljati svoj: Neka mi bude. Službenik sam Božji. Suradnik sam Stvoriteljev.

* * *

Ogledajmo se u to ogledalo bez ljage, u taj izvornik ljepote našega čovještva, da pod vodstvom svoje bezgrješne i svete Majke, pod zaštitom Imakulate, ostvarimo u sebi veću sličnost s originalom, da postanemo dionici Kristove spasiteljske ljubavi — djeca milosti, a u vječnosti subaštinici njegova sinovstva u životu presvetoga Trojstva!

Svete njene sve vrline . . .

Još jedan pogled na misaoni put, kojim smo prošli, da nam prelijepi i predragi lik Zamilovane ostane trajno u srcu!

* * *

Marijina bezgrješnost sad nam je još bliža i još draža. U svjetlu Objave i u vjeri Crkve zapisali smo, da je Žena obučena u sunce doista Majka Isusova i Majka Crkve.

Marija je od Boga zamilovana, milosti puna, uvijek Bogu draga, uvijek sveta.

Njoj Elizabeta vođena Duhom Svetim pjeva, da je blagolovljena kao što je blagoslovljen i plod njene djevičanske utrobe Isus a to znači: u Mariji nema ništa što bi bilo vrijedno prokletstva i Božje odvratnosti baš kao i u njenom Sinu — pravome Bogu i pravome čovjeku.

Marija je Gospodinova Majka, dostojna Majka Sina Božjega, a ovo je u punini moguće samo onda, ako je bez ikakve ljage grijeha — osobnoga i općeg Adamova. Božansko materinstvo Sinu Božjemu traži puninu svetosti, milosti i trajnu slobodu od bilo kakve sjene neprijateljstva s Bogom.

Marija je u Praobjavi naviještena kao žena, koja je u potpunom neprijateljstvu s paklenim zmajem, i kao takva sposobna pridonjeti, da Njen potomak, Sin njezin — satre glavu đavlu, upropastitelju ljudskoga roda. Neprijateljstvo je pak između žene i zmije potpuno samo onda, ako žena nije ni trenutak samo bila

u vlasti zmije, kojoj potomak ženin satire glavu — potpuno je pobjeđuje.

Slobodom od istočnog grijeha Marija nije izuzeta od snage otkupiteljskog djela svoga Sina, jedinog Posrednika i Spasitelja ljudi. Naprotiv! Mariji je Spasitelj potrebniji nego svima nama kao potomcima grješnog Adama. Potrebno joj je Njegovo otkupiteljsko djelo, da ne upadne u istočnu ljagu. Najsavršenijem Posredniku je dolikovalo da u slučaju svoje Majke posreduje na najsavršeniji način, a taj je, da Nju preotkupi, da joj svoje zasluge Križa dade unaprijed i učini je slobodnom od padanja u istočnu ljagu. On je kao Bog to mogao učiniti i stvarno učinio, Marija je preotkupljena. I zato je Bezgrješna. Njeno Bezgrješno začeće je najljepši plod Kristove otkupiteljske smrti na Križu, a svečanim je načinom proglašeno vjerskom istinom u času, koji je planovima Božjim najbolje odgovarao.

U sjaju svoga bezgrješnog začeća Marija stoji pred nama vjernicima kao testamentarno od svoga Sina predana nam Majka, koja bdije nad djecom Križa kao Majka otkupljenih. Po Mariji ulazi Božja dobrota u Crkvu, jer je Ona Majka Crkve. Bezgrješna je predstavnica Kristova kraljevstva milosrđa i zato oslonac i utočište nama griješnicima. Još više! Marija je sigurnost našega spasenja.

Gledajući je tako — svu čistu i svetu, Bezgriješnu i dragu, gdje nam pokazuje svoje majčinsko srce, ovjenčano vijencem mirisavih ruža, probodeno s ljiljanom na svome vrhu — tko joj se od nas ne bi posvetio, predao i pun djetinje ljubavi ponavljao:

Danak svaki Božjoj Majci
Dajmo hvalu, dajmo čast,
Ufajmo se u nju moćnu
Svojom će nas molbom spast.

Svete njene sve vrline,
Koje su joj rajski kras.
Neka k Bogu u visine
Kao uzor vode nas.

S a d r ž a j:

Majka sviju majki 5

Raduj se Zamilovana 9

Blagoslovljena nad svim ženama 19

Gospodinova Majka 27

Pobjednica nad zmajem 35

Preotkupljena 43

Bezgriješna 51

Majka otkupljenih 59

Utočiste griješnika 67

Sigurnost spasenja 77

Ogledalo bez ljage 85

Svete Njene sve vrline 93